

LITERÁRNÍ TEXTY PRO SŠ

PORTFOLIO PRO OBLAST POROZUMĚNÍ ČTENÉMU

Mgr. Jana Janoušková

Gymnázium Ústavní, Praha

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

OBSAH

Úvod	4
Vyučovací jednotka 1 – J. K. K. Rowling – Harry Potter a kámen mudrců	
Metodika pro učitele	5
Pracovní list pro žáky	9
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	12
Vyučovací jednotka 2 – William Shakespeare	
Metodika pro učitele	14
Pracovní list pro žáky	17
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	20
Vyučovací jednotka 3 – Klasicismus a romantismus	
Metodika pro učitele	22
Pracovní list pro žáky	25
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	28
Vyučovací jednotka 4 – K. H. Mácha – Máj	
Metodika pro učitele	30
Pracovní list pro žáky	34
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	36
Vyučovací jednotka 5 – Malý princ	
Metodika pro učitele	38
Pracovní list pro žáky	42
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	46
Vyučovací jednotka 6 – Kupec benátský	
Metodika pro učitele	48
Pracovní list pro žáky	52
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	56
Vyučovací jednotka 7 – O myších a lidech	
Metodika pro učitele	58
Pracovní list pro žáky	61
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	63
Vyučovací jednotka 8 – Čtení s předvídáním	
Metodika pro učitele	65
Pracovní list pro žáky	67
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	69

Vyučovací jednotka 9 – Jana Eyrová

Metodika pro učitele	71
Pracovní list pro žáky	74
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	77

Vyučovací jednotka 10 – Sněhová koule

Metodika pro učitele	79
Pracovní list pro žáky	81
Vyhodnocení a realizované úpravy na základě objektivizovaných i subjektivizovaných kritérií	83

Závěr	85
--------------------	----

1. ÚVOD

Učím na gymnáziu český jazyk. Volím takové hodiny, aby studenti byli připraveni na maturitní zkoušku a didaktický text, ale zároveň aby mé hodiny studenty bavily.

Dle mých pedagogických zkušeností je v českém jazyce velmi důležité porozumění čtenému, proto jsou mé hodiny hlavně zaměřeny na čtenářskou gramotnost. Díky vedení školy máme k dispozici školní knihovnu, která je velmi dobře vybavená. Žáci se tak v rámci dílen čtení, které mám já osobně moc ráda, seznamují se starší či novější literaturou, českou a světovou. Ke zpětné vazbě přečteného ráda využívám čtenářské kostky, kartičky Dixit či zápisníky čtenáře, každý můj žák jeden takový zápisník vždy dostane na začátku roku.

Zajímám se také o kritické myšlení, proto mě zaujal tento projekt. S metakognicí jsem se zatím během své praxe nesetkala. Líbí se mi ta myšlenka, že žáci se učí sami, přicházejí na své výsledky/závěry sami, a také jsem dříve neznala celou řadu metod, s kterými mě tento projekt seznámil. Dříve jsem ve svých hodinách využívala jen myšlenkovou mapu či podvojný deník. Ale metody typu: INSERT, rybí kosti, pětilístek aj. – toto je velký přínos do mých hodin.

Většina mých studentů jsou inteligentní lidé, kteří po vykonání maturitní zkoušky pokračují ve studiu dál na vysoké škole, řada z nich jsou pak lékaři, právníci, inženýři či učitelé. Každý den mají několik hodin, kde se dozvídají nové informace, často si je musí zapamatovat či pochopit. Můj předmět není úplně o memorování, ale právě převážně o čtenářské gramotnosti a pochopení čtenému. V rámci hodin literatury či slohu se snažím, aby výuka žáky bavila. A právě díky metodám či pracovnímu listu, které jsou zaměřené na porozumění čtenému, kritickému myšlení či metakognici, je alespoň výuka o něco pestřejší a zjistila jsem, že i touto formou se studenti skutečně učí a zapamatují si to, co od nich očekávám.

Ve svých hodinách se též nebráním skupinové práci či práci ve dvojicích; mně osobně je též blízká metoda ala „Líný učitel“ – kdy já v podstatě jen vedu k cíli, a studenti si na své přijdou sami.

Závěrem chci říci, že pedagogové na gymnáziu jsou často učitelé ze staré školy, kteří se snaží do studentů „narvat“, co nejvíce informací, aby prostě znali snad úplně všechno, ze všech oborů. Opravdu je velmi důležité, aby děti ovládaly čtenářskou gramotnost, protože pokud porozumí textu, dokáží s ním pracovat a pochopit jej, hodně jim to ulehčí práci a to nemluvím jen o literatuře, ale i v rámci dějepisu, zeměpisu či základů společenských věd.

2. PRACOVNÍ LIST Č. 1 – J.K.K. Rowling – Harry Potter a kámen mudrců (**metodika pro učitele**)

1. úkol: Pozorně si přečtete shrnutí knihy.

Jedenáctiletý Harry Potter žije v domě č. 4 v Zobí ulici v Kvikáلكově u své tety a strýce – Vernona Dursleyho a Petunie Dursleyové - není to pro něj však procházka růžovým sadem... Právě naopak, jejich synáček Dudley dělá Harrymu ze života pořádné peklo. Ale jeho život neznepříjemňují pouze předpojatí příbuzní, ale také Harryho pomalu se projevující kouzelnické schopnosti, mezi které patří třeba to, že umí mluvit s hady, což se ukázalo na jedné Dudleyho narozeninové oslavě v zoo.

Pár dní před Harryho jedenáctými narozeninami mu přijde podivný dopis. Strýc Vernon dopis pozná a zničí ho. Stejně tak i nadcházející haldy dopisů, které se do jejich domu dostanou přes plata vajec, pod dveřmi, skrz komín... Snaha jeho i tety Petunie zamezit Harrymu styk s kouzelnickým světem však přesto vyjde vniveč, když vezme Vernon Dursley celou rodinu na opuštěný ostrov, o němž si myslí, že tam nikdo žádnou poštu posílat nebude. V tom se ale mylí. O půlnoci, přesně v tu chvíli, kdy se malý Harry Potter před jedenácti lety narodil, vtrhne do polorozpadlé chaty, kde nocují, jakýsi obr. Představí se jako Rubeus Hagrid, klíčník a šafář v Bradavicích a oznámí překvapenému Harrymu to, co se mu snažily sdělit dopisy – že má od září nastoupit do Školy čar a kouzel v Bradavicích, kde se bude učit kouzlům. Harry se zároveň dozvídá také pravdu o smrti svých rodičů, kteří nezemřeli – jak si do té doby myslel – při autonehodě, ale že je zabil zlý černokněžník Lord Voldemort, nejobávanější a nejkrutější čaroděj všech dob.

Ráno Harry s Hagridem navštíví hostinec Děravý kotel, kde potkají několik Hagridových známých, mezi ně patří i učitel Obrany proti černé magii, profesor Quirrell. Harry se tam také přesvědčí o tom, že je ve světě kouzelníků doopravdy slavný, jak tvrdil Hagrid. Slavný díky něčemu, co si stěží pamatuje. Lord Voldemort, neboli Tom Rojvol Raddle, se totiž při vraždě jeho rodičů pokusil zabít i jeho, ale nedokázal to. Nedokázal zabít toho malého chlapce. A tak se Harry Potter stal prvním člověkem v historii, co přežil kletbu Avada Kedavra, což je jedna z kleteb která se nepromítá (smrtící).

Následně navštíví Příčnou ulici, kde si Harry vybere ve slavné Gringottově bance peníze zděděné po rodičích a Hagrid zde vyzvedne ještě jeden nadmíru podivný balíček. Pak nakoupí školní potřeby a jako dárek k narozeninám dostane Harry od Hagrida sovu, kterou pojmenuje Hedvika.

Prvního září na nádraží King's Cross projde přepážkou mezi nástupišti devět a deset, čímž se dostane na nástupiště devět a tři čtvrtě, kde nasedne na Bradavický expres. Seznámí se zde se zrzavým chlapcem Ronem a s nadanou čarodějkou z mudlovské rodiny Hermionou, se kterou se ze začátku nekamarádí, protože je namyšlená. S Ronem se ihned spřátelí. Poprvé se zde setkají i s Nevillem Longbottomem. Už ve vlaku si stihnou udělat i nějaké nepřátelé.

Ve škole jsou Harry s Ronem - a k jejich nechuti i Hermiona - Moudrým kloboukem zařazeni do Nebelvíru. Což je kolej, jedna ze čtyř, vyznačující se chabrostí, do kterých jsou studenti Bradavické školy čar a kouzel zařazováni.

Už při oslavě zahájení školního roku si Harry všimne profesora Snapea, učitele s hákovitým nosem, o kterém se dovídá, že je kolejním ředitelem Zmijozelu. Později se Severus Snape stane jeho nejméně oblíbeným vyučujícím.

Mezi nimi a Hermionu Grangerovou panují neshody až do doby, kdy ji napadne horský troll a Harry s Ronem ji zachrání. Postupně se stanou nerozlučnou trojicí kamarádů (Harry, Ron a Hermiona).

Harry se také ukáže být dobrým ve famfrpálu, což je oblíbený kouzelnický sport na košťatech se čtyřmi míči. Každý tým má sedm hráčů. Tři střelce, kteří hrají s camrálem. Dále dva odražeče, kteří mají na starosti dva potlouky, které posílají proti soupeřům, brankáře, který hlídá tři obruče a nakonec chytače, kterého hraje v nebelvírském mužstvu Harry. Ten chytá zlatonku, tím přinese svému týmu sto padesát bodů a zároveň ukončí utkání.

Na základě vlastního pátrání Harry usoudí, že se někdo snaží ukrást kámen mudrců, zázračný kámen, vyrábějící zlato a elixír života, který je od doby, kdy ho Hagrid v onom nadmíru podezřelém balíčku přinesl, ve škole. Jeho hlavním podezřelým je profesor Snape, ale když se s pomocí Rona a Hermiony dostane až do komnaty, kde je kámen uložen, zjistí něco šokujícího. Kámen mudrců nechce ukrást podezřelý profesor, nýbrž nenápadný koktavý profesor Quirrell. Chce jej předat svému pánovi, kterým je právě vrah Harryho rodičů, Lord Voldemort, snažící se opět vrátit k moci. Harrymu se kámen nakonec podaří před Quirrellem zachránit, a tak návrat Voldemorta odložit.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Dle ukázky vyplňte diagram.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

3. úkol: Porovnejte mezi sebou své události a zdůvodněte, dle čeho jste vybírali dané události příběhu.

Při této aktivitě hrají důležitou roli sympatie a antipatie k hlavním/záporným hrdinům, ale i k tématu samotnému. Samotné zdůvodňování pak procvičují přípravu studenta na argumentační aktivitu (připravit si své argumenty, představit své argumenty, obhájit své argumenty, vyslechnout si argumenty spolužáka, popř. je přijmout za své).

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

Použité zdroje:

Harry Potter a kámen mudrců – Wikipedia.cz [online]. [cit. 2022-06-19]. Dostupné z WWW:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Harry_Potter_a_k%C3%A1men_mudrc%C5%AF

PRACOVNÍ LIST Č. 1 – J.K.K. Rowling – Harry Potter a kámen mudrců

1. úkol: Pozorně si přečtete shrnutí knihy.

Jedenáctiletý Harry Potter žije v domě č. 4 v Zobí ulici v Kvikáلكově u své tety a strýce – Vernona Dursleyho a Petunie Dursleyové - není to pro něj však procházka růžovým sadem... Právě naopak, jejich synáček Dudley dělá Harrymu ze života pořádné peklo. Ale jeho život neznepřijemňují pouze předpojatí příbuzní, ale také Harryho pomalu se projevující kouzelnické schopnosti, mezi které patří třeba to, že umí mluvit s hady, což se ukázalo na jedné Dudleyho narozeninové oslavě v zoo.

Pár dní před Harryho jedenáctými narozeninami mu přijde podivný dopis. Strýc Vernon dopis pozná a zničí ho. Stejně tak i nadcházející haldy dopisů, které se do jejich domu dostanou přes plata vajec, pod dveřmi, skrz komín... Snaha jeho i tety Petunie zamezit Harrymu styk s kouzelnickým světem však přesto vyjde vniveč, když vezme Vernon Dursley celou rodinu na opuštěný ostrov, o němž si myslí, že tam nikdo žádnou poštu posílat nebude. V tom se ale mylí. O půlnoci, přesně v tu chvíli, kdy se malý Harry Potter před jedenácti lety narodil, vtrhne do polorozpadlé chaty, kde nocují, jakýsi obr. Představí se jako Rubeus Hagrid, klíčník a šafář v Bradavicích a oznámí překvapenému Harrymu to, co se mu snažily sdělit dopisy – že má od září nastoupit do Školy čar a kouzel v Bradavicích, kde se bude učit kouzlům. Harry se zároveň dozvídá také pravdu o smrti svých rodičů, kteří nezemřeli – jak si do té doby myslel – při autonehodě, ale že je zabil zlý černokněžník Lord Voldemort, nejobávanější a nejkrutější čaroděj všech dob.

Ráno Harry s Hagridem navštíví hostinec Děravý kotel, kde potkají několik Hagridových známých, mezi ně patří i učitel Obrany proti černé magii, profesor Quirrell. Harry se tam také přesvědčí o tom, že je ve světě kouzelníků doopravdy slavný, jak tvrdil Hagrid. Slavný díky něčemu, co si stěží pamatuje. Lord Voldemort, neboli Tom Rojvol Raddle, se totiž při vraždě jeho rodičů pokusil zabít i jeho, ale nedokázal to. Nedokázal zabít toho malého chlapce. A tak se Harry Potter stal prvním člověkem v historii, co přežil kletbu Avada Kedavra, což je jedna z kleteb která se nepromítá (smrtící).

Následně navštíví Příčnou ulici, kde si Harry vybere ve slavné Gringottově bance peníze zděděné po rodičích a Hagrid zde vyzvedne ještě jeden nadmíru podivný balíček. Pak nakoupí školní potřeby a jako dárek k narozeninám dostane Harry od Hagrida sovu, kterou pojmenuje Hedvika.

Prvního září na nádraží King's Cross projde přepážkou mezi nástupišti devět a deset, čímž se dostane na nástupiště devět a tři čtvrtě, kde nasedne na Bradavický expres. Seznámí se zde se zrzavým chlapcem Ronem a s nadanou čarodějkou z mudlovské rodiny Hermionou, se kterou se ze začátku nekamarádí, protože je namyšlená. S Ronem se ihned spřátelí. Poprvé se zde setkají i s Nevillem Longbottomem. Už ve vlaku si stihnou udělat i nějaké nepřátelé.

Ve škole jsou Harry s Ronem - a k jejich nechuti i Hermiona - Moudrým kloboukem zařazeni do Nebelvíru. Což je kolej, jedna ze čtyř, vyznačující se chabrostí, do kterých jsou studenti Bradavické školy čar a kouzel zařazováni.

Už při oslavě zahájení školního roku si Harry všimne profesora Snapea, učitele s hákovitým nosem, o kterém se dovídá, že je kolejním ředitelem Zmijozelu. Později se Severus Snape stane jeho nejméně oblíbeným vyučujícím.

Mezi nimi a Hermionu Grangerovou panují neshody až do doby, kdy ji napadne horský troll a Harry s Ronem ji zachrání. Postupně se stanou nerozlučnou trojicí kamarádů (Harry, Ron a Hermiona).

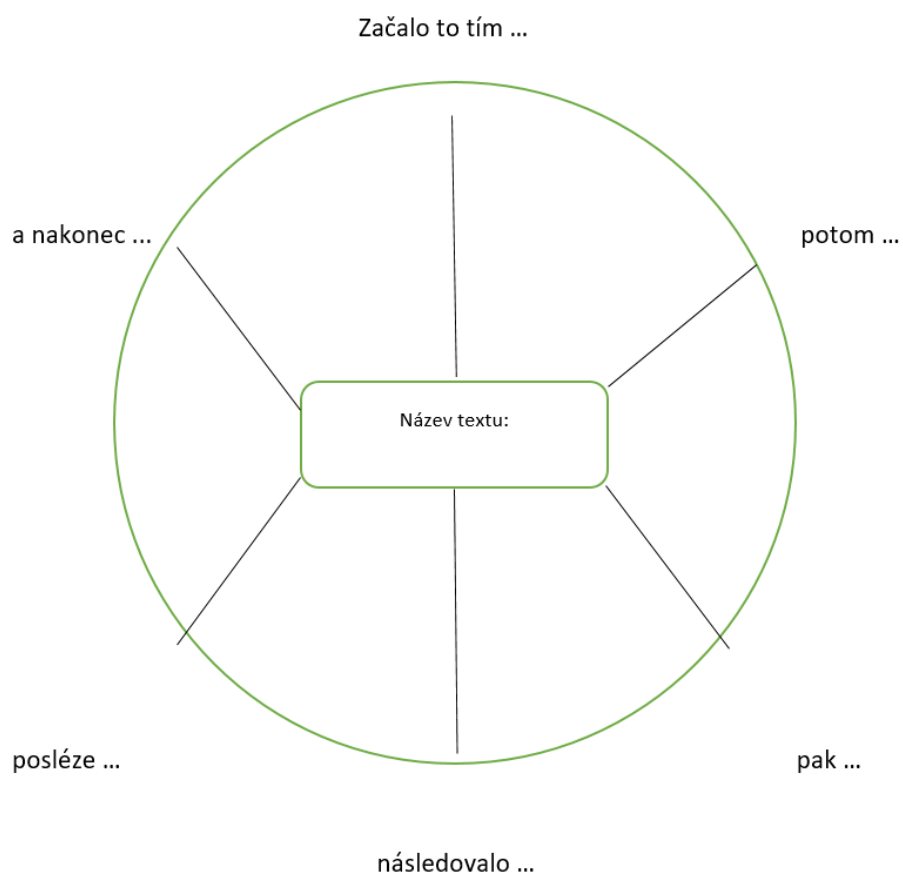
Harry se také ukáže být dobrým ve famfrpálu, což je oblíbený kouzelnický sport na košťatech se čtyřmi míči. Každý tým má sedm hráčů. Tři střelce, kteří hrají s camrálem. Dále dva odražeče, kteří mají na starosti dva potlouky, které posílají proti soupeřům, brankáře, který hlídá tři obruče a nakonec chytače, kterého hraje v nebelvírském mužstvu Harry. Ten chytá zlatonku, tím přinese svému týmu sto padesát bodů a zároveň ukončí utkání.

Na základě vlastního pátrání Harry usoudí, že se někdo snaží ukrást kámen mudrců, zázračný kámen, vyrábějící zlato a elixír života, který je od doby, kdy ho Hagrid v onom nadmíru podezřelém balíčku přinesl, ve škole. Jeho hlavním podezřelým je profesor Snape, ale když se s pomocí Rona a Hermiony dostane až do komnaty, kde je kámen uložen, zjistí něco šokujícího. Kámen mudrců nechce ukrást podezřelý profesor, nýbrž nenápadný koktavý profesor Quirrell. Chce jej předat svému pánovi, kterým je právě vrah Harryho rodičů, Lord Voldemort, snažící se opět vrátit k moci. Harrymu se kámen nakonec podaří před Quirrellem zachránit, a tak návrat Voldemorta odložit.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Dle ukázky vyplňte diagram.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

3. úkol: Porovnejte mezi sebou své události a zdůvodněte, dle čeho jste vybírali dané události příběhu.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí prostřednictvím předem stanovených kritérií.

Tento pracovní list byl upraven z důvodu zpětné vazby získané akčním výzkumem. Upraven byl pouze text, jinak je kniha od J. K. K. Rowling „Harry Potter a Kámen mudrců“ od studentů vnímána velmi pozitivně – znají ji. Pokud knihu nečetli, tak viděli filmovou verzi.

Počet studentů 16 – nikdo nechyběl, 2 studenti s SPU.

Úkol č. 1: Nečekané úskalí přinesla už volba textu (ne všichni studenti se shodnou na faktu, že postava a příběh Harryho Pottera je natolik podstatná, že je vhodným zástupcem literatury fantasy na SŠ). Text z úkolu č. 1 byl tedy upraven (z konkrétního úryvku na anotaci), posléze nikdo ze studentů neměl problém s textem, dle mého názoru je to velmi čtená kniha – 13/16 studentů tuto knihu přečetlo. Zbytek ji vidělo zfilmovanou. Pokud by tento PL byl využit na ZŠ / nižším gymnáziu, doporučuji čtení společně (porozumění textu, vysvětlení slov). U studentů 4. ročníku gymnázia nebyl problém samostatného čtení – pokud jsem se kohokoli zeptala na text či slova, všichni dokázali odpovědět (i studenti s SPU). Na „smajlíkové škále“ tuto aktivitu pak studenti hodnotili veskrze pozitivně, získala hodnocení v pásmu lepšího průměru – 2,3 bodu. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že aktivita byla přijata ze stran studentů kladně. Oba studenti s SPU pak pracovali ve spolupráci s asistentem pedagoga (měli pro sebe vyčleněnou lavici, text jim oběma předčítal). Téma tedy bylo zvolené vhodně (v mé třídě všichni studenti buď knihu četli, anebo viděli odpovídající filmový díl). Doporučuji tedy ponechat tuto aktivitu beze změny.

Úkol č. 2: V tomto úkolu studenti vypracovávali diagram (příčin a následků). Byť to pro ně bylo poprvé, co se s podobnou aktivitou setkali, díky vhodně zvolené metodice ji pochopili a byli v ní úspěšní. Tato aktivita byla ponechána beze změny, a to na základě pozitivní zpětné vazby od studentů. Všichni pochopili metodu diagramu a vyplnili zadaný úkol. Tato metoda v tomto pracovním listě je přínosná pro všechny studenty, a všichni jsou v ní úspěšní, proto ponechávám jako nezměněnou. Oběma studentům s SPU pomáhal přítomný asistent pedagoga – i oni díky tomu tento úkol zvládli takřka bez problémů. Protože se aktivita/metoda (diagramu) studentům líbila, projevilo se to i na kladném hodnocení na „smajlíkové škále“, kde získala relativně vysoké hodnocení - 1,5 bodu. Na základě kladné zpětné vazby (reflexe od žáků, výsledky škály), doporučuji i nadále ponechat aktivitu beze změny.

Úkol č. 3: Tato aktivita se odehrávala ve dvojici (zvolila jsem metodu silný x slabý žák), studenti následně obhajovali (zdůvodňovali svoji volbu). Žáci s SPU byli rozděleni (jako slabší) k silnějším spolužákům, u jednoho z nich pak byl po celou dobu aktivity přítomný asistent pedagoga. Oba studenti ale zvládli zdůvodňovat svoji volbu vcelku bez problému.

Zde hrají velkou roli sympatie a antipatie k hrdinům knihy – či celkově ke knize. Proto byla posléze diskuze velmi plodná. Studenty tedy doporučuji rozdělit do skupin či dvojic (náš případ) – pokud se sejde skupina či dvojice fanoušků, je diskuze přínosná, ale pokud se sejde skupina antipatií pro HP, pak zde vidím největší cíl pracovního listu – jejich plodná a planá diskuze – věty typu: „Proč je proboha tohle bestseller?“ – odpověď „Je to skvěle napsané, čteš to jedním dechem“... „Fakt první knížka, kterou jsem přečtla – všechny díly, doporučuji, Pepo“.. – A tento zmiňovaný student byl viděn s tou knížkou. Vzhledem k tomu, že se jednalo převážně o práci se subjektivní volbou, bylo i následné hodnocení na „smajlíkové škále“ velice subjektivní (což potvrdila i diskuze se studenty) – aktivita získala od studentů 4,2 bodu. Vzhledem k výše uvedenému (reflexe od studentů, výsledky žáků s SPU) doporučuji u této aktivity následující: rozdělení do dvojic (silný x slabý žák), pracovat se studenty na tématu „přijímám, že druhý může mít vlastní názor, byť s ním nemusím souhlasit, pokud jsou přítomní žáci s SPU, pak je zařadit do dvojice se „silným“ spolužákem (výborně se mi osvědčila spolupráce s přítomným asistentem pedagoga).

Závěrečné doporučení k pracovnímu listu: Byla záměrně zvolena knížka Harry Potter, která má po celém světě desítky milionů čtenářů + další miliony filmových fanoušků. Pokud jsou přítomní žáci s SPU, pak je velmi vhodná přítomnost a pomoc asistenta pedagoga (text může předčítat). V rámci zvolené metody doporučuji, aby se s ní učitel předem dobře seznámil, a dbal také na to, aby s ní dobře seznámil své studenty (můžou například první bod v diagramu udělat společně). Za nejdůležitější v tomto pracovním listu hodnotím to, aby si studenti uvědomili, jak důležité je zvolit si vhodnou strategii a následně, aby uměli argumentovat a přijímat argumenty druhých.

3. PRACOVNÍ LIST Č. 2 – William Shakespeare (metodika pro učitele)

1. úkol: Máte 5 minut – napište absolutně vše, co Vás napadne, když se řekne WILLIAM SHAKESPEARE (doba, data, postavy, příběhy, země, události...).

Shakespeare	Anglie	Hamlet	komedie	tragédie
smrt	žena	divadlo	film	novověk
učivo	sláva	konspirace		

Jedná se o metodu tzv. funkční asociace občas zaměňovanou za brainstorming.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Přečtěte si Shakespearův stručný životopis.

William Shakespeare (pokřtěn 26. dubna 1564, Stratford nad Avonou – 3. května 1616 podle gregoriánského kalendáře, Stratford nad Avonou) byl anglický básník, dramatik a herec, který bývá považován za největšího anglicky píšícího spisovatele a celosvětově nejvýznamnějšího dramatika.

Je často nazýván anglickým národním básníkem a „bardem z Avonu“. Připisuje se mu přibližně 38 dochovaných her (včetně těch, na kterých asi s někým spolupracoval), 154 sonetů, dvě dlouhé epické básně a několik dalších básní, z nichž některé jsou nejistého autorství. Jeho hry byly přeloženy do všech hlavních živých jazyků a jsou uváděny častěji než hry jakéhokoli jiného dramatika.

Shakespeare vyrůstal ve Stratfordu nad Avonou v anglickém hrabství Warwickshire. Ve věku 18 let se oženil s Anne Hathawayovou, se kterou měl tři děti: Susannu a dvojčata Hamneta a Judith. Někdy mezi lety 1585 a 1592 začal v Londýně úspěšnou kariéru herce, dramatika a spoluvlastníka hereckého souboru Služebníci lorda komořího (Lord Chamberlain's Men), později známého jako Královská společnost (King's Men).

Zdá se, že kolem roku 1613 ve věku 49 let odešel na odpočinek do Stratfordu, kde zemřel o tři roky později. Z jeho soukromého života se dochovalo jen málo informací, což podnítilo mnoho spekulací o takových věcech, jako byl jeho fyzický vzhled, sexuální orientace a náboženské přesvědčení, a také práce, které jsou mu přisuzovány, nebyly ve skutečnosti napsány někým jiným.

Většinu svých známých děl Shakespeare vytvořil mezi lety 1589 a 1613. Některé jeho rané hry byly komedie. V dalším období vytvořil Shakespeare mnoho her na historické náměty

hlavně z anglických dějin, ale také např. velké drama Julius Caesar. Později, asi do roku 1608, pak psal své slavné tragédie, jako jsou Hamlet, Othello, Král Lear a Macbeth, které jsou považovány za vrcholná díla anglické literatury. V poslední tvůrčí fázi vytvářel tragikomedie, známé též jako romance, pravděpodobně ve spolupráci s jinými autory.

Mnoho ze Shakespearových her bylo publikováno již během jeho života ve vydáních různé kvality a s různou přesností. Až v roce 1623 John Heminges a Henry Condell, dva Shakespearovi přátelé a herečtí kolegové, publikovali takzvané První folio, první souborné vydání Shakespearových her.

Vyšlo posmrtně a zahrnuje až na dvě všechny hry, běžně připisované Shakespearovi. Jako předmluvu obsahuje poemu od Bena Jonsona, jež Shakespeara jasnozřivě oslavuje jako člověka „nejen pro tento čas, ale navěky“. V pozdějších dobách až po současnost byly Shakespearovy práce opakovaně znovuobjevovány a upravovány na podkladě nových směrů bádání a inscenování. Zůstávají velmi populární a jsou neustále uváděny a interpretovány v různých kulturních a politických kontextech po celém světě.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

3. úkol: Níže napište 5 bodů, které jsou podle Tebe nejdůležitější jako formulace informací (naprosto nezbytné). Očíslujte je (1 – nejdůležitější, 5 – nejméně důležitá).

1. a) Shakespeare
2. b) Anglie
3. c) Hry
4. d) Sláva
5. e) Dodnes

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

4. úkol: Nyní budete pracovat ve skupině (max. 4 žáci) – podělte se s ostatními spolužáky s tím, co jste si vybrali (úkol č. 3). Poslechněte si i výběr svůj spolužáků. A teď úkol – dohodněte se mezi sebou na novém pořadí (opět 5 bodů).

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

Použité zdroje:

William Shakespeare – Wikipedia.cz [online]. [cit. 2022-06-19]. Dostupné z WWW:
https://cs.wikipedia.org/wiki/William_Shakespeare

PRACOVNÍ LIST Č. 2 – William Shakespeare

1. úkol: Máte 5 minut – napište absolutně vše, co Vás napadne, když se řekne WILLIAM SHAKESPEARE (doba, data, postavy, příběhy, země, události...).

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Přečtěte si Shakespearův stručný životopis.

William Shakespeare (pokřtěn 26. dubna 1564, Stratford nad Avonou – 3. května 1616 podle gregoriánského kalendáře, Stratford nad Avonou) byl anglický básník, dramatik a herec, který bývá považován za největšího anglicky píšícího spisovatele a celosvětově nejvýznamnějšího dramatika.

Je často nazýván anglickým národním básníkem a „bardem z Avonu“. Připisuje se mu přibližně 38 dochovaných her (včetně těch, na kterých asi s někým spolupracoval), 154 sonetů, dvě dlouhé epické básně a několik dalších básní, z nichž některé jsou nejistého autorství. Jeho hry byly přeloženy do všech hlavních živých jazyků a jsou uváděny častěji než hry jakéhokoli jiného dramatika.

Shakespeare vyrůstal ve Stratfordu nad Avonou v anglickém hrabství Warwickshire. Ve věku 18 let se oženil s Anne Hathawayovou, se kterou měl tři děti: Susannu a dvojčata Hamneta a Judith. Někdy mezi lety 1585 a 1592 začal v Londýně úspěšnou kariéru herce, dramatika a spoluvlastníka hereckého souboru Služebníci lorda komořího (Lord Chamberlain's Men), později známého jako Královská společnost (King's Men).

Zdá se, že kolem roku 1613 ve věku 49 let odešel na odpočinek do Stratfordu, kde zemřel o tři roky později. Z jeho soukromého života se dochovalo jen málo informací, což podnítilo mnoho spekulací o takových věcech, jako byl jeho fyzický vzhed, sexuální orientace a náboženské přesvědčení, a také práce, které jsou mu přisuzovány, nebyly ve skutečnosti napsány někým jiným.

Většinu svých známých děl Shakespeare vytvořil mezi lety 1589 a 1613. Některé jeho rané hry byly komedie. V dalším období vytvořil Shakespeare mnoho her na historické náměty

hlavně z anglických dějin, ale také např. velké drama Julius Caesar. Později, asi do roku 1608, pak psal své slavné tragédie, jako jsou Hamlet, Othello, Král Lear a Macbeth, které jsou považovány za vrcholná díla anglické literatury. V poslední tvůrčí fázi vytvářel tragikomedie, známé též jako romance, pravděpodobně ve spolupráci s jinými autory.

Mnoho ze Shakespearových her bylo publikováno již během jeho života ve vydáních různé kvality a s různou přesností. Až v roce 1623 John Heminges a Henry Condell, dva Shakespearovi přátelé a herečtí kolegové, publikovali takzvané První folio, první souborné vydání Shakespearových her.

Vyšlo posmrtně a zahrnuje až na dvě všechny hry, běžně připisované Shakespearovi. Jako předmluvu obsahuje poemu od Bena Jonsona, jež Shakespeara jasnozřivě oslavuje jako člověka „nejen pro tento čas, ale navěky“. V pozdějších dobách až po současnost byly Shakespearovy práce opakovaně znovuobjevovány a upravovány na podkladě nových směrů bádání a inscenování. Zůstávají velmi populární a jsou neustále uváděny a interpretovány v různých kulturních a politických kontextech po celém světě.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

3. úkol: Níže napište 5 bodů, které jsou podle Vás nejdůležitější jako formulace informací (naprosto nezbytné). Očíslujte je (1 – nejdůležitější, 5 – nejméně důležitá).

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

4. úkol: Nyní budete pracovat ve skupině (max. 4 žáci) – podělte se s ostatními spolužáky s tím, co jste si vybrali (úkol č. 3). Poslechněte si i výběr svých spolužáků. A teď úkol – dohodněte se mezi sebou na novém pořadí (opět 5 bodů).

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí prostřednictvím předem stanovených kritérií.

Tento pracovní list byl upraven z důvodu zpětné vazby získané akčním výzkumem. Byl též konzultován s Odborným metodikem oblasti.

Byl zkrácen text, i pro studenty gymnázia byl ten první dlouhý – dvě stránky. Pokud bude tento pracovní list využíván na ZŠ / nižším gymnáziu ve třídách s žáky SPU či LMP, doporučuji společné čtení – u intaktních žáků bych ponechala čtení samostatně.

PL zpracovalo 14 studentů (dva chyběli), z toho 2 studenti z SPU.

Úkol č. 1 – Metoda funkční asociace – tuto aktivitu bych rozhodně ponechala jako motivační – všichni zúčastnění byli schopni doplnit alespoň 12 slov – což si myslím, že je velký úspěch, i žáci s SPU (zazněla slova jako renesance, spisovatel, divadlo, Romeo a Julie, Hamlet, divadlo, Globe...). Tato aktivita studenty bavila a nadchla je k další práci. Na „smajlíkové škále“ se pak tato aktivita projevila v relativně vysokém hodnocení – získala 1,9 bodu. U studentů s SPU byl po celou dobu přítomen asistent pedagoga. Vzhledem k jejich SPU jsem při aktivitě tolerovala širších okruh slov, se kterými přicházeli (Angličan, psal knížky, středověk a tak dále). Na základě reflexe a diskuze od žáků tedy doporučuji, aby byla tato aktivita ponechána bez výrazné změny. Myslím si, že by stačilo, kdyby žáci dali do kupy i méně než 12 slov. Každopádně, na základě výše uvedeného, doporučuji tuto aktivitu v pracovním listu ponechat.

Úkol č. 2 – Studenti zde četli jeho životopis. Na základě následné reflexe ze stran studentů (8 z nich) byl původní text nahrazen jiným (kratším) – jako nečastější důvod studenti uváděli problém s orientací v textu (kdy u původního textu upadala pozornost). V takto upraveném textu pak studenti neměli problém se v něm orientovat, a rozuměli všem slovům. Žákům s SPU pak s textem pomáhal přítomný asistent pedagoga (studenti s ním seděli samostatně, mohl jim tedy text polohlasem předčítat). Obsahově ale ne všechny studenty text zaujal (6 jich uvádělo, že je příliš nudný a nezajímavý, další 4 studenti se k němu stavěli neutrálně, zatímco zbylí studenti prohlásili, že je naprosto ok). Hodnocení na „smajlíkové škále“ pak této aktivitě přineslo spíše průměrné hodnocení – 5,1 bodu. Z toho všeho plyne, že prostý text o (byť světoznámému) autorovi, studenty nenadchnul. Je to text plný prostých faktů. Na druhou stranu, je to životopis, který je podstatný pro navazující aktivity. Myslím si tedy, že je vhodné, aby byl tento text ponechán jako úkol č. 2 (na základě reflexe už tak byl zkrácen – není už tedy nikterak dlouhý).

Úkol č. 3 navazoval na úkol číslo 2. Vycházel z textu, a jelikož mu studenti textu bez problému rozuměli, neměli s ničím problém – pouze 2/14 nebyli schopni vymyslet všechny otázky – jedná se o prospěchově slabší studenty či studenty s SPU. I tak považuji tuto aktivitu vhodnou i pro žáky s SPU. Aktivita pak byla studenty ohodnocena na „smajlíkové škále“ v pásmu lepšího průměru – 3,1 bodu. Vzhledem k vysoké úspěšnosti v tomto úkolu doporučuji, aby byl úkol ponechán beze změny (nižší úspěšnost měli žáci s SPU – zde doporučuji, aby mohli doplnit pouze 3 body z původních 5 zamýšlených). Osvědčila se mi u nich přítomnost asistenta pedagoga.

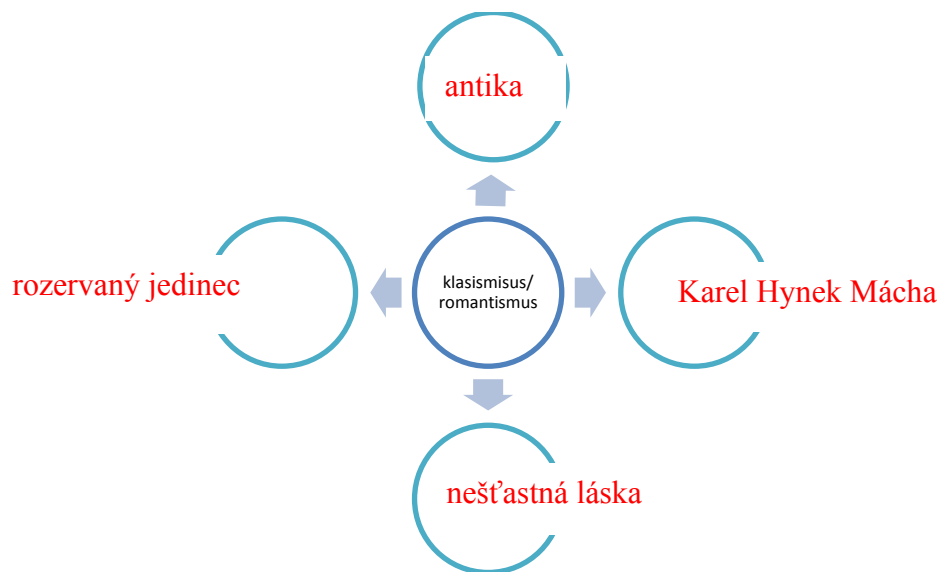
Úkol č. 4 – Skupinová práce studenty velmi bavila, často takto pracují – pokud někdo nevěděl předešlý bod, pomohli mu spolužáci. Některé skupiny měly v tomto úkolu problém s argumentací (zdůvodňováním proč). Ale v tomto ohledu jim posléze pomohl vyučující a dovedl je na správnou cestu. Tuto aktivitu pak studenti ohodnotili na „smajlíkové škále“ 2,1 body. Osvědčilo se mi postavit skupiny o 4 žácích, a to následovně takto – 2 silní, 1 slabší a 1 s SPU (samozřejmě, takto byli postaveny jen 2 skupiny). Zde kvituji práci asistenta pedagoga, který výrazně pomáhal při korekci žáků s SPU. Pakliže by mělo být v hodině/ve skupině více žáků s SPU, navrhuji snížit škálu z 5 bodů na 3. Na základě výše uvedeného doporučuji úkol ponechat v pracovním listu.

Celkově byl pracovní list hodnocen jako velmi zajímavý a vedl je k jasnému cíli – dozvědět se či zopakovat informace o W. Shakespearovi. Z toho důvodu byl text nezměněn. Samozřejmě, že tento PL byl vyzkoušen u studentů gymnázia, pokud by se jednalo i o třídy na ZŠ, možná by pro ně byly úlohy 3 a 4 náročnější na vyplnění. Pro žáky s SPU navrhuji přítomnost asistenta pedagoga. V rámci rozdělení na dvojice navrhuji toto: silný žák + žák s SPU. V rámci práce ve skupině dále navrhuji toto: 2 silní žáci + 1 slabší žák + 1 žák s SPU. Z výše uvedeného vyplývá, že takto postavený a dodatečně upravený pracovní list (zkrácený text – životopis) považuji za vhodný do dalších hodin.

4. PRACOVNÍ LIST Č. 3 – Klasicismus a romantismus (metodika pro učitele)

1. úkol: Vytvořte myšlenkovou mapu – buď na téma klasicismus, nebo na téma romantismus.

Tuto aktivitu je vhodné zařadit hned na začátku – ještě před samotným výkladem. Studenti pracují volně pouze s tím, co / kdy o tématu slyšeli (z ČJ, Dě apod.).

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Přečtěte si následující 2 texty a postupujte tak, jak je uvedeno níže v tabulce.

Při této aktivitě je dobré, aby studenti byli srozuměni s tím, co a jak mají dělat – učitel by se měl ujistit, že studenti zadání pochopili a plně mu rozumí.

Tu část textu, které nerozumím , podtrhnu -	červenou barvou.
Tu část textu, která obsahuje pro mě nové informace , ale já jim přesto rozumím, podtrhnu -	žlutou barvou.
Tu část textu, která obsahuje pro informace, které se nějak liší od toho, co už jsem věděl, podtrhnu -	zelenou barvou.

Romantismus je umělecký a filozofický směr a životní postoj euroamerické kultury konce 18. století a začátku 19. století. Vznikl přibližně na přelomu 18. a 19. století a hlavní rozvoj zažíval od první třetiny 19. století do poloviny 19. století. Základními kameny romantismu jsou cit, individualita (a individuální prožitek) a duše (zejména trýzněná duše). Romantismus vznikl jako reakce na monopol rozumu ve filozofii osvícenství, strohost antikou inspirovaného klasicismu. Výchozí podněty hledal v minulosti (hlavně ve středověku) a v exotických zemích. Proti osvícenskému rozumu staví romantismus často iracionální cit, proti touze znát a poznat touhu prožít a zakusit, proti známému a jasnému mystérium a tajemství, proti racionalitě fantazii. Osvícenský optimismus pokroku vystřídal zoufalství bezmoci a odhodlání k (rovněž marné) oběti. Tyto charakteristiky jsou typické zvláště pro romantické umění (výtvarné umění, hudba), ale i životní postoje. Termín romantismus byl odvozen od slova román, tedy od označení literárního žánru, který v 18. století začal hojně obsahovat i psychologické (sentimentální román) či mystické (gotický román) prvky. „*Kdo praví romantismus, praví umění moderní, to jest intimita, duchovost, barva, touha po nekonečnu, vyjádřená všemi prostředky, jimiž umění vládne.*“ (Charles Baudelaire).

V období **klasicismu** se rozvíjí zejména epická poezie a dramatická tvorba. Roku 1680 bylo založeno divadlo Comédie-Française, kde se klasické drama dodnes pěstuje. Dramata musela dodržovat trojjednotu (času, děje a místa) a psala se obvykle v "alexandrinských" verších. Byl zde požadavek stylové vybroušenosti, srozumitelnosti a jasnosti. Klasicistní literatura vyzdvihuje nutnost společenského řádu, pevné morálky a schvaluje i absolutní moc vládce. Na rozdíl od baroka je zastáncem střídmosti, kázně a rozumu. Typické pro klasicismus jsou literární salony, kde se literární díla předčítala i kritizovala a kde se o literatuře diskutovalo. Právě tyto salony se významně podílely na utváření uměleckého vkusu a ovlivňovaly veřejné názory. Vedle nich vznikaly také literární akademie, jejichž úkolem bylo dbát na jazyk uměleckých děl a také preciznost jejich formy. Literární tvorba se dělila na dva proudy:

- vysoká – eposy, ódy, hymny, tragédie, zpracovávaly vznešená témata, líčily urozené hrdiny a náměty hledány většinou v antice
- nízká – komedie, bajka, satira, zobrazovaly život měšťanstva i venkovanů, často pojaty komicky.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

3. úkol: Napište do tabulky tebou podtržené části, o kterých si myslíte, že jsou pro Vás nejdůležitější (min. vždy 2).

Cílem této aktivity je vybrat ty nejdůležitější informace z textu (dle volby studenta), dále je porovnat s tím, co už student věděl.

nerozumím	nové	znám to jinak
monopol rozumu ve filosofii osvícenství	<p>- vysoká – eposy, ódy, hymny, tragédie, zpracovávaly vznešená témata, líčily urozené hrdiny a náměty hledány většinou v antice</p> <p>- nízká – komedie, bajka, satira, zobrazovaly život měšťanstva i venkovanů, často pojaty komicky.</p>	termín romantismus byl odvozen od slova román

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

4. úkol: Vytvořte dvojici se spolužákem a navzájem diskutujte (argumentujte), proč jste zrovna vybrali to, co jste zapsali do své tabulky.

Na závěr této aktivity je vhodné, aby učitel nechal vybrané studenty přečíst jejich volbu a vyslechl jejich argumenty (proč tak zvolili).

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

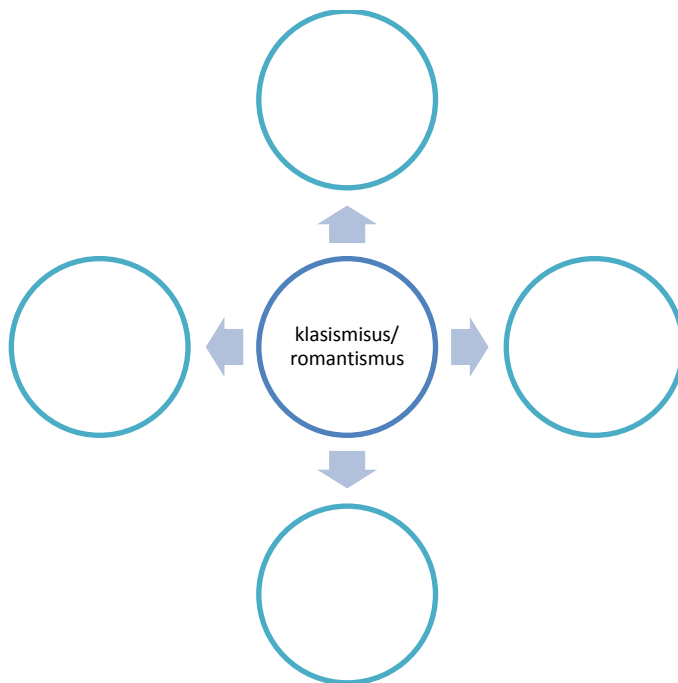
Použité zdroje:

Romantismus – Wikipedia.cz [online]. [cit. 2022-06-19]. Dostupné z WWW:
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Romantismus>

Klasicismus – Wikipedia.cz [online]. [cit. 2022-06-19]. Dostupné z WWW:
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Klasicismus#Literatura>

PRACOVNÍ LIST Č. 3 – Klasicismus a romantismus

1. úkol: Vytvořte myšlenkovou mapu – buď na téma klasicismus, nebo na téma romantismus

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Přečtěte si následující 2 texty a postupuj tak, jak je uvedeno níže v tabulce.

Tu část textu, které nerozumím , podtrhnu -	červenou barvou.
Tu část textu, která obsahuje pro mě nové informace , ale já jim přesto rozumím, podtrhnu -	žlutou barvou.
Tu část textu, která obsahuje pro informace, které se nějak liší od toho, co už jsem věděl, podtrhnu -	zelenou barvou.

Romantismus je umělecký a filozofický směr a životní postoj euroamerické kultury konce 18. století a začátku 19. století. Vznikl přibližně na přelomu 18. a 19. století a hlavní rozvoj zažíval od první třetiny 19. století do poloviny 19. století. Základními kameny romantismu jsou cit, individualita (a individuální prožitek) a duše (zejména trýzněná duše). Romantismus vznikl jako reakce na monopol rozumu ve filozofii osvícenství, strohost antikou inspirovaného klasicismu. Výchozí podněty hledal v minulosti (hlavně ve středověku) a v exotických zemích. Proti osvícenskému rozumu staví romantismus často iracionální cit, proti touze znát a poznat touhu prožít a zakusit, proti známému a jasnému mystérium a tajemství, proti racionalitě fantazii. Osvícenský optimismus pokroku vystřídal zoufalství bezmoci a odhodlání k (rovněž marné) oběti. Tyto charakteristiky jsou typické zvláště pro romantické umění (výtvarné umění, hudba), ale i životní postoje. Termín romantismus byl odvozen od slova román, tedy od označení literárního žánru, který v 18. století začal hojně obsahovat i psychologické (sentimentální román) či mystické (gotický román) prvky. „*Kdo praví romantismus, praví umění moderní, to jest intimita, duchovost, barva, touha po nekonečnu, vyjádřená všemi prostředky, jimiž umění vládne.*“ (Charles Baudelaire).

V období **klasicismu** se rozvíjí zejména epická poezie a dramatická tvorba. Roku 1680 bylo založeno divadlo Comédie-Française, kde se klasické drama dodnes pěstuje. Dramata musela dodržovat trojjednotu (času, děje a místa) a psala se obvykle v "alexandrinských" verších. Byl zde požadavek stylové vybroušenosti, srozumitelnosti a jasnosti. Klasicistní literatura vyzdvihuje nutnost společenského řádu, pevné morálky a schvaluje i absolutní moc vládce. Na rozdíl od baroka je zastáncem střídmosti, kázně a rozumu. Typické pro klasicismus jsou literární salony, kde se literární díla předčítala i kritizovala a kde se o literatuře diskutovalo. Právě tyto salony se významně podílely na utváření uměleckého vkusu a ovlivňovaly veřejné názory. Vedle nich vznikaly také literární akademie, jejichž úkolem bylo dbát na jazyk uměleckých děl a také preciznost jejich formy. Literární tvorba se dělila na dva proudy:

- vysoká – eposy, ódy, hymny, tragédie, zpracovávaly vznešená témata, líčily urozené hrdiny a náměty hledány většinou v antice
- nízká – komedie, bajka, satira, zobrazovaly život měšťanstva i venkovanů, často pojaty komicky.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

3. úkol: Napište do tabulky tebou podtržené části, o kterých si myslíte, že jsou pro Vás nejdůležitější (min. vždy 2).

nerozumím	nové	znám to jinak

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

4. úkol: Vytvořte dvojici se spolužákem a navzájem diskutujte (argumentujte), proč jste zrovna vybrali to, co jste zapsali do své tabulky.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí prostřednictvím předem stanovených kritérií.

Tento pracovní list byl upraven z důvodu zpětné vazby získané akčním výzkumem. Byl též konzultován s Odborným metodikem oblasti.

PL byl zpracován 13 studenty (tři chyběli, z toho oba studenti s SPU).

Úkol č. 1 – Myšlenková mapa – tuto aktivitu bych ponechala jako motivační, i když vytvořit myšlenkovou mapu na stanovené téma úspěšně lze v případě, že této aktivitě již předcházelo vytyčené téma (i v mezipředmětových vztazích) – následně byla proto upravena metodika pro učitele. Zcela úspěšných bylo 7 studentů, 3 měli vytvořenou půlku, zbytek napsalo pouze jeden pojem, což si myslím, že pro studenty 4. ročníku gymnázia je opravdu tristní. Domnívala jsem se, že jde o opakování, studenti se s tímto obdobím seznamují ve 2. ročníku, ale bohužel. Raději prvotně zopakovat důležité informace a posléze použít tento PL. Aktivita byla hodnocena na „smajlíkové škále“ v pásmu spíše slabšího průměru – 6,1 bodu. Vzhledem k výše uvedenému navrhuji, aby si učitel zvolil jiné téma k úkolu č. 1 (místo obecných „klasicismus“ a „romantismus“ už například konkrétní autory/díla z dané doby) V hodině chyběli studenti s SPU, nemohu tedy napsat přesné vyhodnocení a doporučení aktivity. Obecně lze říci, že by samozřejmě byla vhodná přítomnost asistenta pedagoga (pokud by to z nějakého důvodu nešlo, pak doporučuji přiřadit žáky s SPU k „silnějšímu“ spolužákovi a vytvořit tak funkční dvojici). Na základě výše uvedeného doporučuji ponechat tento úkol v pracovním listu.

Úkol č. 2 a 3 – Všichni zúčastnění pochopili princip metody SEMAFOR, nicméně protože se s ní setkali poprvé, občas si nedokázali poradit s textem (v tom smyslu, že barevně měli podtržené takřka vše) – z toho důvodu byla upravena metodika pro učitele, aby bylo jasné, jak tato metoda v praxi funguje. Doplnění metodiky – nejdůležitější slova či pojmy. Hodnocení na „smajlíkové škále“ pak aktivitě přineslo spíše průměr – 4,6 bodu. Na základě této reflexe (škála) a diskuze ze strany žáků doporučuji, aby se učitel častěji v průběhu aktivity ujišťoval, že studenti metodě a postupu rozumějí beze zbytku. Možná by bylo vhodné, aby učitel na začátku všem studentům demonstroval metodu SEMAFOR na příkladu (každé jedné barvy). Z důvodu nepřítomnosti žáků s SPU nelze napsat žádné relevantní doporučení v tomto směru. Snad jen, že by byla vhodná přítomnost asistenta pedagoga, popř. utvořit funkční dvojici „silný“ žák + žák s SPU.

Úkol č. 4 – Prvotně jsem měla práci ve skupinách, ale to byla katastrofa. Studentů na tuto aktivitu bylo moc, ne všichni se dostali ke slovu, někteří jen pasivně přihlíželi. V rámci diskuze se žáky vyplynulo, proč se jim tato aktivita nelíbila – jednak z výše uvedeného (příliš početná skupina), a také proto, že žáci neradi diskutují (zdůvodňují svoji volbu). Přesto si myslím, že tato aktivita má zde své místo – umění argumentace je podle mě důležitější, než memorování a nesmyslné papouškování naučených pojmů (to si každý může dnes bleskem vyhledat na Wikipedii). Proto se domnívám, že lepší bude práce ve dvojicích, kdy se každý dostane ke slovu a vyjádří svůj názor. Bylo by více než vhodné, aby byla vytvořena dvojice silný žák + slabý žák (popř. žák s SPU za přítomnosti asistenta pedagoga). Tato aktivita se studentům příliš nelíbila, což se projevilo na jejich hodnocení na „smajlíkové škále“ – 7,3 bodu.

Závěrečné doporučení: Zobecnit úkol č. 1 (více tolerovat rozsáhlejší obsah klíčových slov). Důsledně se zaměřit na vysvětlení metody SEMAFOR (studenti by se neměli bát toho, že napoprvé bude jejich text barevný jak duha). Zaměřit se na práci s argumentací – motivovat žáky k tomu, aby se nebáli vyjadřovat své názory, a tyto podkládat pádnými argumenty. Pro žáky s SPU upravit kvantitativní výstupy v zadání, zapojit do výuky asistenta pedagoga (popř. nechat studenty s SPU pracovat ve dvojicích se silnějšími žáky).

5. PRACOVNÍ LIST Č. 4 – K.H. Mácha - Máj (metodika pro učitele)

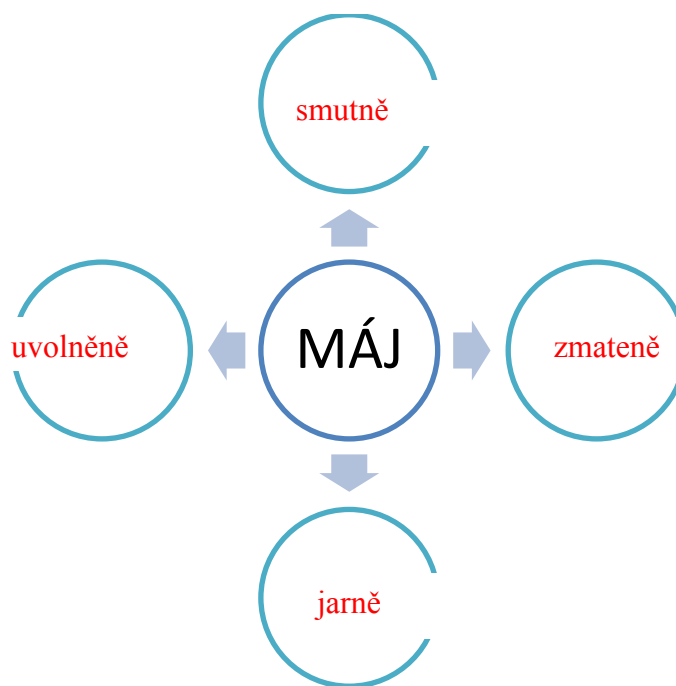
1. úkol: Přečtete si úryvek z Máchova Máje.

<p>Byl pozdní večer – první máj – večerní máj – byl lásky čas. Hrdliččin zval ku lásce hlas, kde borový zaváněl háj. O lásce šeptal tichý mech; květoucí strom lhal lásky žel, svou lásku slavík růži pěl, růžinu jevil vonný vzdech. Jezero hladké v křovích stinných zvučelo temně tajný bol, břeh je objímal kol a kol; a slunce jasná světů jiných bloudila blankytnými pásy, planoucí tam co slzy lásky.</p> <p>I světy jich v oblohu skvoucí co ve chrám věčné lásky vzešly; až se – milostí k sobě vroucí změnivše se v jiskry hasnoucí – bloudící co milenci sešly. Ouplné lůny krásná tvář – tak bledě jasná, jasně bledá, jak milence milenka hledá – ve růžovou vzplanula zář; na vodách obrazy své zřela a sama k sobě láskou mřela. Dál blyštil bledý dvorů stín, jenž k sobě šly vzdy blíž a blíž, jak v objetí by níž a níž se vinuly v soumraku klín, až posléze šerem v jedno splynou. S nimi se stromy k stromům vinou. – Nejzáze stíní šero hor, tam bříza k boru, k bříze bor se kloní. Vlna za vlnou potokem spěchá. Vře plnou – v čas lásky – láskou každý tvor.</p>	<p>I v smutném zraku mém dvě vřelé slzy stály, co jiskry v jezeru, po mé si tváři hrály; neb můj též krásný věk, dětinství mého věk daleko odnesl divoký času vztek. Dalekoť jeho sen, umrlý jako stín, obraz co bílých měst u vody stopen klín, takt' jako zemřelých myšlenka poslední, tak jako jméno jich, pradávných bojů hluk, dávná severní zář, vyhaslé světlo s ní, zbořené harfy tón, ztrhané strůny zvuk, zašlého věku děj, umřelé hvězdy svit, zašlé bludice pouť, mrtvé milenky cit, zapomenutý hrob, věčnosti skleslý byt, vyhasla ohně kouř, slitého zvonu hlas, mrtvé labutě zpěv, ztracený lidstva ráj, to dětinský můj věk Nynější ale čas jinošství mého – je, co tato báseň, máj. Večerní jako máj ve lůně pustých skal; na tváři lehký smích, hluboký v srdci žal. Vidíš-li poutníka, an dlouhou lučinou spěchá ku cíli, než červánky pohynou? Tohoto poutníka již zrak neuzří tvůj, jak zajde za onou v obzoru skalinou, nikdy – ach nikdy! To budoucí život můj. Kdo srdci takému utěchy jaké dá? Bez konce láska je! – Zklamánat' láska má!</p> <p>Je pozdní večer – první máj – večerní máj – je lásky čas; hrdliččin zve ku lásce hlas: „Hynku! Viléme!! Jarmilo!!!“</p>
--	---

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Vytvořte myšlenkovou mapu – popište v ní své pocity z přečteného úryvku.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

3. úkol: Barevně podtrhněte a vypište právě 3 verše, které na Vás nejvíce zapůsobily. Svoji volbu zdůvodněte před spolužákem.

Studenti porovnávají vzájemně své výsledky, učitel je vybízí k diskusi zejména nad tím, zda a proč se jejich odpovědi liší.

- a.
- b.
- c.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

4. úkol: Vyslechněte si výběr veršů Vašeho spolužáka – diskutujte nad svými pocity (viz Vaše myšlenková mapa). Zdůvodněte si navzájem svoje volby.

Studenti porovnávají své prvotní odpovědi s odpověďmi, které našli ve dvojicích v textu. Pod vedením učitele diskutují o rozdílech. Cílem je dovést studenty k pochopení, že ne vždy je jednoduché vyjádřit své emoce jednoznačně či je jednoznačně interpretovat.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

Použité zdroje:

Máj – Lupomesky.cz [online]. [cit. 2022-06-19]. Dostupné z WWW:
<https://www.lupomesky.cz/maj/>

PRACOVNÍ LIST Č. 4 – K.H. Máchy - Máj

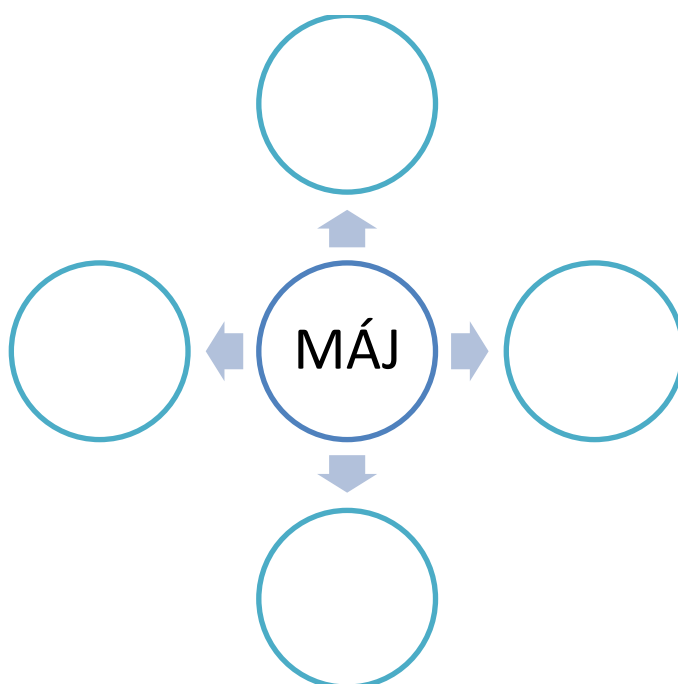
1. úkol: Přečtete si úryvek z Máchova Máje.

<p>Byl pozdní večer – první máj – večerní máj – byl lásky čas. Hrdliččin zval ku lásce hlas, kde borový zaváněl háj. O lásce šeptal tichý mech; květoucí strom lhal lásky žel, svou lásku slavík růži pěl, růžinu jevil vonný vzdech. Jezero hladké v křovích stinných zvučelo temně tajný bol, břeh je objímal kol a kol; a slunce jasná světů jiných bloudila blankytnými pásy, planoucí tam co slzy lásky.</p> <p>I světy jich v oblohu skvoucí co ve chrám věčné lásky vzešly; až se – milostí k sobě vroucí změnivše se v jiskry hasnoucí – bloudící co milenci sešly. Ouplné lůny krásná tvář – tak bledě jasná, jasně bledá, jak milence milenka hledá – ve růžovou vzplanula zář; na vodách obrazy své zřela a sama k sobě láskou mřela. Dál blyštil bledý dvorů stín, jenž k sobě šly vzdy blíž a blíž, jak v objetí by níž a níž se vinuly v soumraku klín, až posléze šerem v jedno splynou. S nimi se stromy k stromům vinou. – Nejzáze stíní šero hor, tam bříza k boru, k bříze bor se kloní. Vlna za vlnou potokem spěchá. Vře plnou – v čas lásky – láskou každý tvor.</p>	<p>I v smutném zraku mém dvě vřelé slzy stály, co jiskry v jezeru, po mé si tváři hrály; neb můj též krásný věk, dětinství mého věk daleko odnesl divoký času vztek. Dalekoť jeho sen, umrlý jako stín, obraz co bílých měst u vody stopen klín, takt' jako zemřelých myšlenka poslední, tak jako jméno jich, pradávných bojů hluk, dávná severní zář, vyhaslé světlo s ní, zbořené harfy tón, ztrhané strůny zvuk, zašlého věku děj, umřelé hvězdy svit, zašlé bludice pouť, mrtvé milenky cit, zapomenutý hrob, věčnosti skleslý byt, vyhasla ohně kouř, slitého zvonu hlas, mrtvé labutě zpěv, ztracený lidstva ráj, to dětinský můj věk Nynější ale čas jinošství mého – je, co tato báseň, máj. Večerní jako máj ve lůně pustých skal; na tváři lehký smích, hluboký v srdci žal. Vidíš-li poutníka, an dlouhou lučinou spěchá ku cíli, než červánky pohynou? Tohoto poutníka již zrak neuzří tvůj, jak zajde za onou v obzoru skalinou, nikdy – ach nikdy! To budoucí život můj. Kdo srdci takému utěchy jaké dá? Bez konce láska je! – Zklamánát' láska má!</p> <p>Je pozdní večer – první máj – večerní máj – je lásky čas; hrdliččin zve ku lásce hlas: „Hynku! Viléme!! Jarmilo!!!“</p>
--	---

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Vytvořte myšlenkovou mapu – popište v ní své pocity z přečteného úryvku.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

3. úkol: Barevně podtrhněte a vypište právě 3 verše, které na Vás nejvíce zapůsobily. Svoji volbu zdůvodněte před spolužákem.

- a.
- b.
- c.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

4. úkol: Vyslechněte si výběr veršů Vašeho spolužáka – diskutujte nad svými pocity (viz Vaše myšlenková mapa). Zdůvodněte si navzájem svoje volby.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí prostřednictvím předem stanovených kritérií.

Tento pracovní list byl upraven z důvodu zpětné vazby získané akčním výzkumem.

PL byl zpracován 15 studenty (jeden chyběl), přítomní byli i 2 žáci s SPU.

Úkol č. 1 – Čtení úryvku MÁJ – text byl zkrácen z důvodu časové náročnosti. Četba byla pro některé studenty obtížná 5/15 – studenti, kteří jsou prospěchově slabší či studenti s SPU (těm s četbou pomáhal přítomná asistent pedagoga). Některým z nich jsem musela pomoci s porozuměním textu. Na základě reflexe ze strany žáků se domnívám, že jestli se pracovní list vyzkouší ve třídě s intaktními žáky, nebude s touto známou ukázkou problém. Dále si myslím, že pokud se pracovní list využije na základní škole, tak doporučuji čtení společně + posléze metodu INSERT. Je velmi žádané, aby u žáků s SPU byl přítomný asistent pedagoga (takovým studentům pak text může předčítat, a tím jim výrazně ulevit). Aktivitu studenti hodnotili na „smajlíkové škále“ v průměrně – 5,1 bodu. Na základě výše uvedeného doporučuji úkol ponechat v pracovním listu.

Úkol č. 2 – Myšlenková mapa – tento úkol byl splněn všemi zúčastněnými. Nicméně, pokud hodnotím kvalitu, tak 13/15 studentů práci zvládli průměrně (5) či nadprůměrně (6), dva studenti poezii vůbec nerozumí – mají problém písemně vyjádřit své pocity. I žáci s SPU zde měli drobné potíže, byť jim byl nápomocen asistent pedagoga. Pro ně navrhuji, aby jim bylo umožněno doplnit např. pouze 2 buňky (ze 4). Přesto byla tato aktivita většinou hodnocena velmi pozitivně, proto byla ponechána. Práce s pocity patří do výuky (jakéhokoliv předmětu). Je to práce i s argumentací – když žák dokáže popsat své pocity, a následně je dokáže zdůvodnit, může s nimi nadále pracovat. A to si myslím, že je velmi důležité. Na „smajlíkové škále“ získala vysoké hodnocení – 8,3 bodu. Vzhledem k výše uvedenému doporučuji ponechat aktivitu tak, jak byla odzkoušena. Učitelům pak doporučuji, aby se zaměřili hlavně na pomoc pro žáky s SPU (viz výše). Na základě výše uvedeného doporučuji ponechat úkol v pracovním listu.

Úkol č. 3 a 4 - S ostatními aktivitami studenti neměli problém – pracovali aktivně, pokud měl někdo problém s úkolem č. 2, tak mu pak spolužáci pomohli, proto byl zbytek aktivit ponechán beze změny. Avšak, stejně jako v úkolu č. 2, i zde žáci měli problém dokázat popsat své pocity – platí zde tedy to, co je napsáno v reflexi na úkol č. 2. Pro žáky s SPU doporučuji, aby byli zařazeni do dvojice se „silným“ žákem, ideálně za přítomnosti asistenta pedagoga. Obě aktivity byly studenty hodnoceny na „smajlíkové škále“ v pásmu vyššího průměru – 8,1 a 8,6 bodu. Na základě výše uvedeného doporučuji ponechat úkol v pracovním listu.

Celkově tento pracovní list hodnotím jako velmi přínosný, studenti se zajímavou formou seznámí s dílem K. H. Máchy, a svými pocity či pocity ostatních jsou schopni toto interpretovat + pracují s úryvkem dané knihy. Jak už bylo napsáno výše, práce s pocity a následně práce s argumentací mi přijde velmi důležitá – 1. krok: umět si uvědomit svůj pocit - > 2. krok: dokázat svůj pocit popsat slovy -> 3. krok: pracovat na svém pocitu (se svým pocitem). Výše popsané aktivity tak vedou de facto k sebepoznání osobnosti a následně k jejímu možnému rozvoji (na základě školního tématu). Doporučuji tedy učitelům, aby ponechali pracovní list tak, jak byl odzkoušen. A tentokrát se zaměřili na práci s pocity studentů, a až pak na „češtinářskou“ stránku věci. Pro žáky s SPU doporučuji snížit kvantitativní výstupy, zařadit do výuky aktivně spolupráci s asistentem pedagoga (popř. studenty s SPU zařadit do dvojice se silnějším spolužákem).

6. PRACOVNÍ LIST Č. 5 – Malý princ (metodika pro učitele)

1. úkol: Pozorně si přečtete text.

V tom se objevila liška.

„Dobrý den," řekla.

„Dobrý den," zdvořile odpověděl malý princ. Obrátil se, ale nic neviděl.

„Jsem tady, pod jabloní...", řekl ten hlas.

„Kdo jsi?" zeptal se malý princ. „Jsi moc hezká..."

„Jsem liška," řekla liška.

„Pojď si se mnou hrát," navrhl jí malý princ. „Jsem smutný..."

„Nemohu si s tebou hrát," namítla liška. „Nejsem ochočená."

„Tak promiň," řekl malý princ. Chvilí přemýšlel a pak dodal: „Co znamená ochočená?"

„Ty nejsi zdejší," řekla liška, „co tu hledáš?"

„Hledám lidi," odpověděl malý princ. „Co znamená ochočená?"

„Lidé," řekla liška, „mají pušky a loví zvířata. To je hrozně nepříjemné. Chovají také slepice. Je to jejich jediný zájem. Hledáš slepice?"

„Ne," řekl malý princ. „Hledám přátele. Co to znamená ochočená?"

„Je to něco, na co se moc zapomíná," odpověděla liška.

„Znamená to vytvořit pouta..."

„Vytvořit pouta?"

„Ovšem," řekla liška. „Ty jsi zatím pro mne jen malý chlapec podobný statisícům jiných malých chlapců. Nepotřebuji tě a ty mě také nepotřebuješ. Jsem pro tebe jen liška podobná statisícům lišek. Ale když si mě ochočíš, budeme potřebovat jeden druhého. Budeš pro mne jediným na světě a já zase pro tebe jedinou na světě..."

„Začínám chápat," řekl malý princ. „Znám jednu květinu... myslím, že si mě ochočila..."

„To je možné," dodala liška. „Na Zemi je vidět všelicos..."

„To není na Zemi," řekl malý princ.

Zdálo se, že to v lišce probudilo zvědavost: „Na jiné planetě?"

„Ano."

„Jsou na té planetě lovci?"

„Nejsou."

„Ach, to je zajímavé! A co slepice?"

„Ani ty."

„Nic není dokonalé," povzdechla liška.

Potom se vrátila ke svému nápadu: „Můj život je jednotvárný. Honím slepice a lidé honí mě. Všechny slepice jsou si podobné a také lidé jsou si navzájem podobní. Trochu se nudím. Ale když si mě ochočíš, bude můj život jakoby prozářen sluncem. Zvuk tvých kroků bude jiný než všechny ostatní. Ostatní kroky mě zaženou pod zem, ale tvůj krok mě jako hudba vyláká z

doupěte. Podívej se, vidíš ta obilná pole? Nejím chléb. Obilí nepotřebuju. Obilná pole mi nic nepřipomínají. A to je smutné. Ale ty máš zlaté vlasy. Bude to opravdu skvělé, až si mě ochočíš. Zlaté obilí mi tě bude připomínat. A já budu milovat šumění větru v obilí..." Liška se odmlčela a dlouze se zadívala na malého prince.

„Prosím, ochoč si mě!" řekla.

„Rád bych," odvětil malý princ, „ale nemám moc času. Musím objevit přátele a poznat spoustu věcí."

„Známe jen ty věci, které si ochočíme," řekla liška. „Lidé nemají čas, aby něco poznávali. Kupují u obchodníků hotové věci. Ale přátelé nejsou na prodej, takže nemají přátele. Chceš-li přítele, ochoč si mě!"

„Co mám dělat?" zeptal se malý princ.

„Musíš být hodně trpělivý," odpověděla liška. „Nejprve si sedni kousek ode mne, na zem, do trávy. Já se budu na tebe po očku dívat, ale ty nebudeš nic říkat. Řeč je pramenem nedorozumění. Každý den si budeš moci sednout o kousek blíž..."

Druhý den přišel malý princ znovu.

„Bylo by lépe, kdybys přicházel pokaždé ve stejnou hodinu," řekla liška. „Přijdeš-li například ve čtyři hodiny odpoledne, již od tří hodin budu šťastná. Čím více čas pokročí, tím budu šťastnější. Ve čtyři hodiny už budu rozechvělá a neklidná; objevím hodnotu štěstí! Ale když budeš přicházet v různou dobu, nebudu nikdy vědět, kdy se mám těšit na tvůj příchod... Je třeba zachovávat řád."

„Co je to řád?" zeptal se malý princ.

„I to je něco hodně zapomenutého," odpověděla liška, „to, co odlišuje jeden den od druhého, jednu hodinu od druhé. Moji lovci například zachovávají také řád. Každý čtvrtek chodí tančit s děvčaty z vesnice. Každý čtvrtek je překrásný den! Mohu jít na procházku až do vinice. Kdyby lovci tančili kdykoliv, všechny dny by se podobaly jeden druhému a já bych neměla vůbec prázdniny."

Tak si malý princ ochočil lišku. Ale přiblížila se hodina odchodu.

„Asi budu plakat...", stýskla si liška.

„To je tvá vina," řekl malý princ. „Nechtěl jsem ti ublížit, ale tys chtěla, abych si tě ochočil..."

„Ovšem," odpověděla liška.

„Tím nic nezískáš!"

„Získám, vzpomeň si na barvu obilí." A dodala: „Jdi se podívat ještě jednou na růže. Pochopíš, že ta tvá je jediná na světě. Přijdeš mi dát sbohem a já ti dám dárek – tajemství."

Malý princ odběhl podívat se na růže.

„Vy se mé růži ani zdaleka nepodobáte, vy ještě nic nejste," řekl jim. „Nikdo si vás neochočil a vy jste si taky nikoho neochočili. Jste takové, jako byla má liška. Byla to jen liška podobná statisícům jiných lišek. Ale stala se z ní má přítelkyně a teď je pro mne jediná na světě."

Růže byly celé zaražené.

„Jste sice krásné, ale jste prázdné," pokračoval malý princ. „Není možné pro vás umřít. Pravda, o mé růži by obyčejný kolemjdoucí pomyslel, že se vám podobá. Ale ona je důležitější než vy všechny, protože jsem ji zaléval, dával pod poklop, chránil jsem ji zástěnou, zabíjel jsem housenky, kromě těch dvou nebo tří, z nichž vyrostou motýli. Poslouchal jsem, jak naříkala, jak se chlubila, nebo jak někdy mlčela. Protože je to má růže."

A vrátil se k lišce.

„Sbohem..." řekl.

„Sbohem," řekla liška. „Teď ti dám na cestu své tajemství. Je docela prostinké: Správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, to oči nevidí."

„Co je důležité, to oči nevidí," opakoval po ní malý princ, aby si to zapamatoval.

„A protože ses své růži tolik věnoval, je ta tvá růže tak důležitá."

„A protože jsem se své růži tolik věnoval..." opakoval malý princ, aby si to zapamatoval.

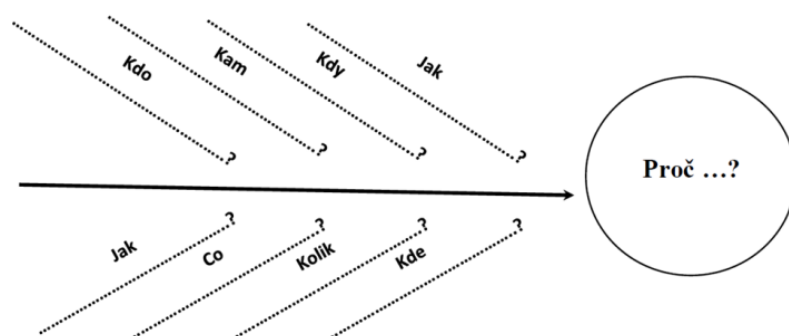
„Lidé zapomněli na tuto pravdu," řekla liška, „ale ty na ni nesmíš zapomenout. Zůstáváš navždy zodpovědným za to, cos k sobě připoutal. Jsi zodpovědný za svou růži..."

„Jsem zodpovědný za svou růži..." opakoval si malý princ, aby si to zapamatoval.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Vaším úkolem bude sestavit otázku ke každému úvodnímu slovu.

Co? ... Co znamená být ochočený?
Kde? ... Kde se tato část příběhu odehrává?
Jak? ... Jak si Malý princ lišku ochočil?
Kdy? ... Kdy se příběh Malého prince odehrává?
Proč? ... Proč si liška s Malým princem nechtěla hrát?
Kdo? ... Kdo spolu s Malým princem v ukázce vystupuje?
Kam? ... Kam Malý princ cestoval?
Kolik? ... Kolik chlapců je stejných jako Malých princů?

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

3. úkol: Vytvořte skupiny. Vaším úkolem je dotvořit otázky, které jste nestihli vytvořit.

Skupinová práce často přináší nové možnosti při zpětné práci – zde platí pravidlo, více hlav více ví. Práce ve skupině může své členy obohatit.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

4. úkol: Diskutujte a запиšte, jakým způsobem jste vymýšleli otázky pro druhé skupiny a co vám při tom pomohlo.

Reflexe při metakognici napomáhá zpětně si uvědomit, jakou strategii si student zvolil, co ho k tomu vedlo a přimělo. Samotné zapisování výše uvedeného pak upevňuje argumenty, které si student připraví.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

Použité zdroje:

Malý princ – Sumperk.dcpr.cz [online]. [cit. 2022-06-19]. Dostupné z WWW:
<https://www.sumperk.dcpr.cz/54-mal%C3%BD-princ-a-s-exup%C3%A9ry-%C3%BAryvek.html>

PRACOVNÍ LIST Č. 5 – Malý princ

1. úkol: Pozorně si přečtete text:

V tom se objevila liška.

„Dobrý den," řekla.

„Dobrý den," zdvořile odpověděl malý princ. Obrátil se, ale nic neviděl.

„Jsem tady, pod jabloní...", řekl ten hlas.

„Kdo jsi?" zeptal se malý princ. „Jsi moc hezká..."

„Jsem liška," řekla liška.

„Pojď si se mnou hrát," navrhl jí malý princ. „Jsem smutný..."

„Nemohu si s tebou hrát," namítla liška. „Nejsem ochočená."

„Tak promiň," řekl malý princ. Chvilí přemýšlel a a pak dodal: „Co znamená ochočená?"

„Ty nejsi zdejší," řekla liška, „co tu hledáš?"

„Hledám lidi," odpověděl malý princ. „Co znamená ochočená?"

„Lidé," řekla liška, „mají pušky a loví zvířata. To je hrozně nepříjemné. Chovají také slepice. Je to jejich jediný zájem. Hledáš slepice?"

„Ne," řekl malý princ. „Hledám přátele. Co to znamená ochočená?"

„Je to něco, na co se moc zapomíná," odpověděla liška.

„Znamená to vytvořit pouta..."

„Vytvořit pouta?"

„Ovšem," řekla liška. „Ty jsi zatím pro mne jen malý chlapec podobný statisícům jiných malých chlapců. Nepotřebuji tě a ty mě také nepotřebuješ. Jsem pro tebe jen liška podobná statisícům lišek. Ale když si mě ochočíš, budeme potřebovat jeden druhého. Budeš pro mne jediným na světě a já zase pro tebe jedinou na světě..."

„Začínám chápat," řekl malý princ. „Znám jednu květinu... myslím, že si mě ochočila..."

„To je možné," dodala liška. „Na Zemi je vidět všelicos..."

„To není na Zemi," řekl malý princ.

Zdálo se, že to v lišce probudilo zvědavost: „Na jiné planetě?"

„Ano."

„Jsou na té planetě lovci?"

„Nejsou."

„Ach, to je zajímavé! A co slepice?"

„Ani ty."

„Nic není dokonalé," povzdechla liška.

Potom se vrátila ke svému nápadu: „Můj život je jednotvárný. Honím slepice a lidé honí mě. Všechny slepice jsou si podobné a také lidé jsou si navzájem podobní. Trochu se nudím. Ale když si mě ochočíš, bude můj život jakoby prozářen sluncem. Zvuk tvých kroků bude jiný než všechny ostatní. Ostatní kroky mě zaženou pod zem, ale tvůj krok mě jako hudba vyláká z

doupěte. Podívej se, vidíš ta obilná pole? Nejím chléb. Obilí nepotřebuju. Obilná pole mi nic nepřipomínají. A to je smutné. Ale ty máš zlaté vlasy. Bude to opravduskvělé, až si mě ochočíš. Zlaté obilí mi tě bude připomínat. A já budu milovat šumění větru v obilí..." Liška se odmlčela a dlouze se zadívala na malého prince.

„Prosím, ochoč si mě!" řekla.

„Rád bych," odvětil malý princ, „ale nemám moc času. Musím objevit přátele a poznat spoustu věcí."

„Známe jen ty věci, které si ochočíme," řekla liška. „Lidé nemají čas, aby něco poznávali. Kupují u obchodníků hotové věci. Ale přátelé nejsou na prodej, takže nemají přátele. Chceš-li přítele, ochoč si mě!"

„Co mám dělat?" zeptal se malý princ.

„Musíš být hodně trpělivý," odpověděla liška. „Nejprve si sedni kousek ode mne, na zem, do trávy. Já se budu na tebe po očku dívat, ale ty nebudeš nic říkat. Řeč je pramenem nedorozumění. Každý den si budeš moci sednout o kousek blíž..."

Druhý den přišel malý princ znovu.

„Bylo by lépe, kdybys přicházel pokaždé ve stejnou hodinu," řekla liška. „Přijdeš-li například ve čtyři hodiny odpoledne, již od tří hodin budu šťastná. Čím více čas pokročí, tím budu šťastnější. Ve čtyři hodiny už budu rozechvělá a neklidná; objevím hodnotu štěstí! Ale když budeš přicházet v různou dobu, nebudu nikdy vědět, kdy se mám těšit na tvůj příchod... Je třeba zachovávat řád."

„Co je to řád?" zeptal se malý princ.

„I to je něco hodně zapomenutého," odpověděla liška, „to, co odlišuje jeden den od druhého, jednu hodinu od druhé. Moji lovci například zachovávají také řád. Každý čtvrtek chodí tančit s děvčaty z vesnice. Každý čtvrtek je překrásný den! Mohu jít na procházku až do vinice. Kdyby lovci tančili kdykoliv, všechny dny by se podobaly jeden druhému a já bych neměla vůbec prázdniny."

Tak si malý princ ochočil lišku. Ale přiblížila se hodina odchodu.

„Asi budu plakat...", stýskla si liška.

„To je tvá vina," řekl malý princ. „Nechtěl jsem ti ublížit, ale tys chtěla, abych si tě ochočil..."

„Ovšem," odpověděla liška.

„Tím nic nezískáš!"

„Získám, vzpomeň si na barvu obilí." A dodala: „Jdi se podívat ještě jednou na růže. Pochopíš, že ta tvá je jediná na světě. Přijdeš mi dát sbohem a já ti dám dárek – tajemství."

Malý princ odběhl podívat se na růže.

„Vy se mé růži ani zdaleka nepodobáte, vy ještě nic nejste," řekl jim. „Nikdo si vás neochočil a vy jste si taky nikoho neochočili. Jste takové, jako byla má liška. Byla to jen liška podobná statisícům jiných lišek. Ale stala se z ní má přítelkyně a teď je pro mne jediná na světě."

Růže byly celé zaražené.

„Jste sice krásné, ale jste prázdné," pokračoval malý princ. „Není možné pro vás umřít. Pravda, o mé růži by obyčejný kolemjdoucí pomyslel, že se vám podobá. Ale ona je důležitější než vy všechny, protože jsem ji zaléval, dával pod poklop, chránil jsem ji zástěnou, zabíjel jsem housenky, kromě těch dvou nebo tří, z nichž vyrostou motýli. Poslouchal jsem, jak naříkala, jak se chlubila, nebo jak někdy mlčela. Protože je to má růže."

A vrátil se k lišce.

„Sbohem..." řekl.

„Sbohem," řekla liška. „Teď ti dám na cestu své tajemství. Je docela prostinké: Správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, to oči nevidí."

„Co je důležité, to oči nevidí," opakoval po ní malý princ, aby si to zapamatoval.

„A protože ses své růži tolik věnoval, je ta tvá růže tak důležitá."

„A protože jsem se své růži tolik věnoval..." opakoval malý princ, aby si to zapamatoval.

„Lidé zapomněli na tuto pravdu," řekla liška, „ale ty na ni nesmíš zapomenout. Zůstáváš navždy zodpovědným za to, cos k sobě připoutal. Jsi zodpovědný za svou růži..."

„Jsem zodpovědný za svou růži..." opakoval si malý princ, aby si to zapamatoval.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Vaším úkolem bude sestavit otázku ke každé úvodnímu slovu.

Co?

Kde?

Jak?

Kdy?

Proč?

Kdo?

Kam?

Kolik?

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

3. úkol: Vytvořte skupiny. Vaším úkolem je dotvořit otázky, které jste nestihli vytvořit.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

4. úkol: Diskutujte a запиšte, jakým způsobem jste vymýšleli otázky pro druhé skupiny a co vám při tom pomohlo.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí prostřednictvím předem stanovených kritérií.

Tento pracovní list nebyl téměř upraven z důvodu pozitivní zpětné vazby získané akčním výzkumem, proběhla konzultace s Odborným metodikem oblasti. Jediná úprava, pro kterou jsem se rozhodla, byla změna textu, který byl příliš odborný a dlouhý. Ostatní aktivity byly ponechány beze změny, a to na základě pozitivní zpětné vazby od studentů.

Počet žáků 16 – nikdo nechyběl.

Nejprve doporučuji důkladně vysvětlit metodu rybí kosti, pro studenty zcela neznámá.

Úkol č. 1: Čtení úryvku z knihy. Zde otázka samostatného či společného čtení – jelikož se jedná o studenty 4. ročníku, ponechávám samostatné čtení – příprava k maturitě. Při reflexi studenti uvedli, že jim text přišel příliš dlouho (cca ½ třídy), naopak jako „ok-text“ se vyjádřili 4 studenti. Se studenty jsem se bavila o tom, že text odpovídá možnostem maturantů, i když na to mohou samozřejmě mít svůj názor. Problém nastal u studentů s SPU – zde jsme zvolili formu předčítání ze strany asistenta pedagoga. I tak byl ale text pro žáky s SPU náročný – navrhuji tedy jeho rozsah zkrátit, anebo poskytnout jinou formu, například tuto část jim pustit jako audioknihu na YouTube.com (namlouvané Viktorem Preissem). Obecně lze říct, že aktivita získala na „smajlíkové škále“ hodnocení v pásmu slabšího průměru – 6,1 bodu. V rámci výše uvedeného doporučuji pro učitele zamyslet se nad formou audioknihy pro celou třídu – text bych zcela nezatracovala, přeci jenom s ním studenti v dalších fázích pracovního listu pracují. Doporučuji tedy ponechat tento úkol v pracovním listu.

Úkol č. 2: Metoda rybí kost – studenti byli schopni vymýšlet otázky metodou rybí kosti, plně úspěšných bylo 10/16. Často se mě ale v průběhu práce dotazovali, zdali postupují správně. Proto doporučuji, aby učitel s nimi na začátku aktivity udělal společně 1-2 otázky. U žáků s SPU pak byl přítomný asistent pedagoga, přesto měli tito studenti s aktivitou značné problémy. Zde navrhuji, aby takovým studentům bylo umožněno jen dílčí splnění úkolů (např. jen ½ otázek). Aktivita se projevila jako náročnější, proto i její hodnocení dopadlo na „smajlíkové škále“ spíše průměrně – 6,0 bodu. Přesto doporučuji ponechat tento úkol v pracovním listu.

Úkol č. 3: Dotvoření otázek ve skupině z úkolu č. 2. V této aktivitě studenti utvořili skupiny (my jsme zvolili formu dvojice, silný x slabší žák). V těchto dvojicích sem jim pracovalo dobře, což se projevilo při následné diskuzi. Žáky s SPU jsme zařadili do dvojice „silný“ žák x žák s SPU. Jen 1 dvojice nedokázala splnit zadání beze zbytku. Naopak, 2 dvojice dokázaly vymyslet více otázek, než bylo zadáno. Aktivita se studentům líbila, což se pozitivně projevilo u hodnocení na „smajlíkové škále“ – 8,3 bodu. Vzhledem k tomu, že se aktivita líbila (škála), a na základě reflexe, doporučuji aktivitu ponechat beze změny.

Úkol č. 4: Zde studenti měli diskutovat. Obecně s diskuzí nemívají problémy, avšak problém nastává v momentě, kdy mají zdůvodňovat svoji volbu. V rámci reflexe pak studenti uvedli, že tato aktivita se jim příliš nelíbila (na „smajlíkové škále“ spíše podprůměrné hodnocení – 7,9 bodu). Přesto doporučuji aktivitu ponechat – diskuze (s argumenty) dle mého patří do výuku více, než opisování faktografických údajů do sešitu a jejich následné memorování. Doporučuji tedy ponechat úkol v pracovním listu.

Metodu rybí kosti hodnotím jako velmi přínosnou, kdy jsou úspěšní všichni žáci. Též volná diskuze byla velmi plodná a přínosná, a především byli úspěšní všichni studenti. I ti se specifickými poruchami učení. Pracovní list hodnotím jako velmi úspěšný. Kromě výše zmiňované změny u textu nebyl PL upraven, a doporučuji ho i pro základní školy. Pro žáky s SPU doporučuji snížit kvantitativní výstupy (viz výše), kvituji také práci asistenta pedagoga ve výuce.

7. PRACOVNÍ LIST Č. 6 – Kupec benátský (metodika pro učitele)

1. úkol: Pozorně si přečtete následující ukázkou:

ANTONIO: Já vážně nevím, proč jsem takhle smutný – soužím se tak, že souží to i vás. Sám bych rád věděl, jak jsem k tomu přišel, kde jsem to chyt a z jaké látky ta chmura může být. Smutek tak připravil mne o rozum, že se sám v sobě vůbec nevyznám.

SALARINO: Váš duch se zmítá na dalekých mořích, kde pyšně dmou se plachty vašich lodí jak bohatí a mocní páni vod, co v okázalém mořském procesí shlížejí shůry na kupecké bárky, jež houpavými pukrlaty zdraví lodě, co letí na perutích z plachet.

SOLANIO: Já kdybych, pane, dával všanc co vy, myslí i srdcem bych se upínal k nadějím, co mi kynou v cizích vodách. Trávu bych škubal, abych znal směr větru, do map bych zíral, hledal každou hráz, přístav či kotviště a z každé věci, co ohrozit by mohla moje zboží, by na mne jistě padl smutek.

SALARINO: Z dechu, jímž foukám polévku, by hned byl mráz, když pomyslel bych na ničivé vichry. A v písku, co nám odměřuje čas, hned uviděl bych zrádné písky mělčin, v nichž uvízla by moje drahá loď, stožár by sklonila, jak pozdravit by chtěla vlastní smrt. A v kamenech kostela neviděl bych boží stánek, leč hroživou a nebezpečnou skálu, co sotva dotkne se mé křehké lodi, hned okoření vzduté, řvoucí vody a do hedvábí vlny oblékne

LORENZO: Až do oběda buďte oba sbohem. Cítím se skoro jak ten moudrý blbec, neb Graziano nepustí mne k slovu.

GRAZIANO: Vydrž to se mnou ještě tak dva roky, a zapomeneš na zvuk svého hlasu.

ANTONIO: Dost, nebo mi taky rozvážete jazyk.

GRAZIANO: Uzený jazyk – ten ať si je zticha. A ženské, co ho brousí o ženicha. Odejdou Graziano a Lorenzo.

ANTONIO: Co si z toho mám vybrat?

BASSANIO: Graziano dovede plácát o ničem jako nikdo jiný v celých Benátkách. Smyslu v tom je tak na dvě zrna ve dvou pytlích plev: celý den je hledáte, a hle - když je najdete, shledáte, že nestála za hledání.

ANTONIO: A teď mi pověz, kdo že je ta dáma, k níž přísahal jsi vážit tajnou pouť. Slíbils mi přece, že mi o tom řekneš.

BASSANIO: Sám dobře víš, můj milý Antonio, jak velmi splasklo celé moje jmění, protože žil jsem na vysoké noze - vyšší, než jsem si mohl dovolit. Nenaříkám si na skromnější život, starost mi dělají spíš velké dluhy, co zbyly mi z mých marnotratných let a které teď chci čestně vyrovnat.

A tobě dlužím nejvíc, Antonio, jak v penězích, tak v lásce - tvoje láska mi taky dává odvahu dnes mluvit a svěřit ti své záměry a plány, jak srovnat všechny hory starých dluhů.

ANTONIO: Prosím tě, mluv, můj milý Bassanio, a jestli tvůj plán je čestný jak ty

a moje všechno promění tak v nic.
 Jak může někdo myslet na tohle
 a nemyslet si, že by nebyl smutný,
 stát se, co myslí, že se může stát?
 Antonio je smutný, dejte na mě,
 protože pořád myslí na své zboží.
ANTONIO: Ne, věřte, tak to díkybohu
 není. Nesvěřil jsem své zboží jedné lodi
 a neposlal je na jediné místo a jeden špatný
 rok mne nezničí. V tomhle můj smutek tudíž
 nemá původ.
SOLANIO: Tak tedy v lásce?
ANTONIO: Ale co vás nemá!
SOLANIO: Ovšem v tom případě jste
 smutný, pane, protože nejste veselý. A
 stejně snadno byste moh skákat, chechtat se
 a říct, že nejste smutný, protože jste veselý.
 Načpak měl asi Janus dvojí tvář?
 Příroda občas stvoří divné brouky:
 jedni se smějí, když by měli plakat,
 jiní se tváří kysele jak ocet a nevycení zuby
 do úsměvu, i když sám Nestor by se válel
 smíchy. Váš vznešený příbuzný pan
 Bassanio, Graziano a Lorenzo. My půjdem,
 budete tu mít lepší společnost.
SALARINO: Rád zůstal bych a rozesmál
 vás trochu, však lepší přátelé to svedou líp.
ANTONIO: Pro mne jsi dobrý dost, leč
 podle všeho tě odsud volá jiná povinnost
 a využít chceš vhodnou příležitost.
SALARINO: Dobrý den přeju, pánové,
 vám všem.
BASSANIO: Kdy užijem si spolu dobrou
 chvíli? Proč chováte se k nám jak cizí, proč?
SALARINO: Řekněte kdy, a přijdem hned
 a rádi. Odejdou Salarino a Solanio.
LORENZO: Máte teď svého Antonia, pane,
 takže my dva se rozloučíme taky.
 Obědváme však spolu, víte kde.

sám, buď ujištěn, že moje peníze,
 má osoba a všechno, co jen mám,
 bez výhrad bude k dispozici tobě.
BASSANIO: Když jako kluk jsem ztratil
 jeden šíp, hned vystřelil jsem jiný stejným
 směrem, leč podruhé si dával větší pozor.
 Že ztrátu obou riskoval jsem často,
 já taky často oba šípy našel.
 Ten příklad z dětství uvádím jen proto,
 že co chci teď říct, nevinnost je sama.
 Dlužím ti moc. Co dlužím ti, je pryč.
 Když ale stejným směrem vystřelíš
 jiný šíp, dám si podruhé víc pozor:
 buď najdu oba, nebo alespoň,
 a to vím jistě, vrátím druhou půjčku -
 první ti vděčně budu dlužit dál.
ANTONIO: Přece mě znáš, tak proč tak
 obcházíš, co z lásky ke mně měl bys říct mi
 přímo? Pro tebe udělám, co budu moci -
 pochybou o tom křivdil bys mi víc,
 než kdybys o všechno mne připravil:
 prostě mi řekni, co mám udělat,
 čím podle tebe moh bych ti být dobrý,
 a já to ihned udělám: tak mluv!
BASSANIO: V Belmontu žije jistá vzácná
 dáma, bohatá je a krásná nevýslovně,
 a každá ctnost ji zdobí - z jejích očí
 jsem někdy dostal milý němý vzkaz.
 Má jméno Porcie a vyrovná se
 té Porcii, co byla ženou Bruta.
 A celý svět zná její velkou cenu:
 slovuťní nápadníci se k ní hrnou
 snad ze všech koutů světa. Vlasy jí
 splývají na spánky jak zlaté rouno -
 jak Belmont byl by u Černého moře
 a zástup Jásonů by bral jej ztečí.
 Ach, Antonio, mít jen dost peněz,
 abych se moh stát jedním z nápadníků,
 něco mi říká - ne, já vím to jistě -

BASSANIO: Přijdu včas.

GRAZIANO: Jste celý utrápený, Antonio.

Jen neberte svět zas tak příliš vážně.

Ztratí ho ten, kdo příliš ho chce získat.

Proměnil jste se, věřte, k nepoznání.

ANTONIO: Beru svět tak, jak je, můj
Graziano: jak jeviště, kde každý má svou
roli. Mně připad smutný part.

GRAZIANO: Mně zase Šašek.

Jen samým smíchem přivodím si vrásky

a radši vínem rozpálím si játra,

než srdce zmrazím kajícími vzdechy.

Proč měl by horkokrevný muž jak já

sedět jak vlastní pomník z alabastru,

zaživa mřít a kabonit se tak,

až z toho vzejde jedna vleklá nemoc?

Něco ti povím, neboť tě mám rád:

Jsou lidi, věř, co zatuhne jim tvář

jak šlem, co hníje na stojatých vodách,

a úmyslně chrání si ten povlak,

neboť jak maska má jim v očích jiných

propůjčit hloubku, důvtipnost a vážnost

a hlásat všem: "Hle, já jsem moudrost sama,

když promluví, ať všem se tají dech."

Ach, Antonio, kolik já znám těch,

co jenom proto slují moudrostí,

že neříkají nic. Však kdyby špitli,

celý svět by hned rád zapomněl,

že bližního mít za blbce je hřích.

Jindy ti o tom povím ještě víc.

Však melancholii pusť radši k vodě,

návnada je to na mínění tupců.

Pojď, Lorenzo. Sbohem, Antonio -

kázání dokončím až po obědě.

že by v tom klání štěstí stálo při mně.

ANTONIO: Mám celé jmění na moři, jak

víš, hotovost nemám, ani zboží, abych

tu sumu složil na místě. Však jdi,

zkus v Benátkách ji sehnat na můj úvěr.

K prasknutí napnem ho, jen abys moh

jet do Belmontu za svou Porcií.

Běž, ptej se všude, já to zkusím taky,

peníze budou, věř mi, ber, kde ber,

bud' z přátelství, anebo na úvěr.

Odejdu.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Napište do grafu (tabulky) 3 a 3 argumenty (pro/proti) jako doporučení k četbě – vždy zdůvodněte 1 a 1 svoji volbu. Porovnejte poznámky se spolužákem a diskutujte nad rozdíly.

Součástí aktivity je i posouzení nejvíce relevantních bodů k ne/doporučení, tj. výzva k žákům, aby zanesli do závorečky za ne/doporučení sílu daného aktu na stupnici 1 = subjektivně nejsilnější ne/doporučení; 5 = subjektivně nejslabší ne/doporučení

<u>PROČ KNIHU DOPORUČUJI</u>	<u>PROČ KNIHU NEDOPORUČUJI</u>
<ul style="list-style-type: none"> • komedie, která nakonec skončí dobře • hamižnost je potrestána • je to Shakespeare (!) 	<ul style="list-style-type: none"> • velmi dlouhé ke čtení • celkem těžký text • historický kontext (ne každého to bude bavit)

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

Použité zdroje:

Kupec benátský – Cesky-jazyk.cz [online]. [cit. 2022-06-19]. Dostupné z WWW:
<https://www.cesky-jazyk.cz/citanka/william-shakespeare/kupec-benatsky.html#axzz7WgXGdwON>

PRACOVNÍ LIST Č. 6 – Kupec benátský

1. úkol: Pozorně si přečtete následující ukázkou.

ANTONIO: Já vážně nevím, proč jsem takhle smutný – soužím se tak, že souží to i vás. Sám bych rád věděl, jak jsem k tomu přišel, kde jsem to chyt a z jaké látky ta chmura může být. Smutek tak připravil mne o rozum, že se sám v sobě vůbec nevyznám.

SALARINO: Váš duch se zmítá na dalekých mořích, kde pyšně dmou se plachty vašich lodí jak bohatí a mocní páni vod, co v okázalém mořském procesí shlížejí shůry na kupecké bárky, jež houpavými puklaty zdraví lodě, co letí na perutích z plachet.

SOLANIO: Já kdybych, pane, dával všanc co vy, myslí i srdcem bych se upínal k nadějím, co mi kynou v cizích vodách. Trávu bych škulal, abych znal směr větru, do map bych zíral, hledal každou hráz, přístav či kotviště a z každé věci, co ohrozit by mohla moje zboží, by na mne jistě padl smutek.

SALARINO: Z dechu, jímž foukám polévku, by hned byl mráz, když pomyslel bych na ničivé vichry. A v písku, co nám odměřuje čas, hned uviděl bych zrádné písky mělčin, v nichž uvízla by moje drahá loď, stožár by sklonila, jak pozdravit by chtěla vlastní smrt. A v kamenech kostela neviděl bych boží stánek, leč hroživou a nebezpečnou skálu, co sotva dotkne se mé křehké lodi, hned okoření vzduť, řvoucí vody

LORENZO: Až do oběda buďte oba sbohem. Cítím se skoro jak ten moudrý blbec, neb Graziano nepustí mne k slovu.

GRAZIANO: Vydrž to se mnou ještě tak dva roky, a zapomeneš na zvuk svého hlasu.

ANTONIO: Dost, nebo mi taky rozvážete jazyk.

GRAZIANO: Uzený jazyk – ten ať si je zticha. A ženské, co ho brousí o ženicha. Odejdou Graziano a Lorenzo.

ANTONIO: Co si z toho mám vybrat?

BASSANIO: Graziano dovede plácát o ničem jako nikdo jiný v celých Benátkách. Smyslu v tom je tak na dvě zrna ve dvou pytlích plev: celý den je hledáte, a hle - když je najdete, shledáte, že nestála za hledání.

ANTONIO: A teď mi pověz, kdo že je ta dáma, k níž přísahal jsi vážit tajnou pouť. Slíbils mi přece, že mi o tom řekneš.

BASSANIO: Sám dobře víš, můj milý Antonio, jak velmi splasklo celé moje jmění, protože žil jsem na vysoké noze - vyšší, než jsem si mohl dovolit. Nenaříkám si na skromnější život, starost mi dělají spíš velké dluhy, co zbyly mi z mých marnotratných let a které teď chci čestně vyrovnat.

A tobě dlužím nejvíc, Antonio, jak v penězích, tak v lásce - tvoje láska mi taky dává odvahu dnes mluvit a svěřit ti své záměry a plány, jak srovnat všechny hory starých dluhů.

ANTONIO: Prosím tě, mluv, můj milý Bassanio, a jestli tvůj plán je čestný jak ty

a do hedvábí vlny oblékne
a moje všechno promění tak v nic.

Jak může někdo myslet na tohle
a nemyslet si, že by nebyl smutný,
stát se, co myslí, že se může stát?

Antonio je smutný, dejte na mě,
protože pořád myslí na své zboží.

ANTONIO: Ne, věřte, tak to díkybohu
není. Nesvěřil jsem své zboží jedné lodi
a neposlal je na jediné místo a jeden špatný
rok mne nezničí. V tomhle můj smutek tudíž
nemá původ.

SOLANIO: Tak tedy v lásce?

ANTONIO: Ale co vás nemá!

SOLANIO: Ovšem v tom případě jste
smutný, pane, protože nejste veselý. A
stejně snadno byste moh skákat, chechtat se
a říct, že nejste smutný, protože jste veselý.
Načpak měl asi Janus dvojí tvář?

Příroda občas stvoří divné brouky:
jedni se smějí, když by měli plakat,
jiní se tváří kysele jak ocet a nevycení zuby
do úsměvu, i když sám Nestor by se válel
smíchy. Váš vznešený příbuzný pan
Bassanio, Graziano a Lorenzo. My půjdem,
budete tu mít lepší společnost.

SALARINO: Rád zůstal bych a rozesmál
vás trochu, však lepší přátelé to svedou líp.

ANTONIO: Pro mne jsi dobrý dost, leč
podle všeho tě odsud volá jiná povinnost
a využít chceš vhodnou příležitost.

SALARINO: Dobrý den přeju, pánové,
vám všem.

BASSANIO: Kdy užijem si spolu dobrou
chvilu? Proč chováte se k nám jak cizí, proč?

SALARINO: Řekněte kdy, a přijdem hned
a rádi. Odejdu Salarino a Solanio.

LORENZO: Máte teď svého Antonia, pane,
takže my dva se rozloučíme taky.

sám, buď ujištěn, že moje peníze,
má osoba a všechno, co jen mám,
bez výhrad bude k dispozici tobě.

BASSANIO: Když jako kluk jsem ztratil
jeden šíp, hned vystřelil jsem jiný stejným
směrem, leč podruhé si dával větší pozor.
Že ztrátu obou riskoval jsem často,
já taky často oba šípy našel.

Ten příklad z dětství uvádím jen proto,
že co chci teď říct, nevinnost je sama.
Dlužím ti moc. Co dlužím ti, je pryč.

Když ale stejným směrem vystřelíš
jiný šíp, dám si podruhé víc pozor:
buď najdu oba, nebo alespoň,
a to vím jistě, vrátím druhou půjčku -
první ti vděčně budu dlužit dál.

ANTONIO: Přece mě znáš, tak proč tak
obcházíš, co z lásky ke mně měl bys říct mi
přímo? Pro tebe udělám, co budu moci -
pochybou o tom křivdil bys mi víc,
než kdybys o všechno mne připravil:
prostě mi řekni, co mám udělat,
čím podle tebe moh bych ti být dobrý,
a já to ihned udělám: tak mluv!

BASSANIO: V Belmontu žije jistá vzácná
dáma, bohatá je a krásná nevýslovně,
a každá ctnost ji zdobí - z jejích očí
jsem někdy dostal milý němý vzkaz.

Má jméno Porcie a vyrovná se
té Porcii, co byla ženou Bruta.

A celý svět zná její velkou cenu:
slovutní nápadníci se k ní hrnou
snad ze všech koutů světa. Vlasy jí
splývají na spánky jak zlaté rouno -
jak Belmont byl by u Černého moře
a zástup Jásonů by bral jej ztečí.

Ach, Antonio, mít jen dost peněz,
abych se moh stát jedním z nápadníků,
něco mi říká - ne, já vím to jistě -

<p>Obědváme však spolu, víte kde. BASSANIO: Přijdu včas. GRAZIANO: Jste celý utrápený, Antonio. Jen neberte svět zas tak příliš vážně. Ztratí ho ten, kdo příliš ho chce získat. Proměnil jste se, věřte, k nepoznání. ANTONIO: Beru svět tak, jak je, můj Graziano: jak jeviště, kde každý má svou roli. Mně připad smutný part. GRAZIANO: Mně zase Šašek. Jen samým smíchem přivodím si vrásky a radši vínem rozpálím si játra, než srdce zmrazím kajícími vzdechy. Proč měl by horkokrevný muž jak já sedět jak vlastní pomník z alabastru, zaživa mřít a kabonit se tak, až z toho vzejde jedna vleklá nemoc? Něco ti povím, neboť tě mám rád: Jsou lidi, věř, co zatuhne jim tvář jak šlem, co hnije na stojatých vodách, a úmyslně chrání si ten povlak, neboť jak maska má jim v očích jiných propůjčit hloubku, důvtipnost a vážnost a hlásat všem: "Hle, já jsem moudrost sama, když promluví, ať všem se tají dech." Ach, Antonio, kolik já znám těch, co jenom proto slují moudrostí, že neříkají nic. Však kdyby špitli, celý svět by hned rád zapomněl, že bližního mít za blbce je hřích. Jindy ti o tom povím ještě víc. Však melancholii pusť radši k vodě, návnada je to na mínění tupců. Pojd', Lorenzo. Sbohem, Antonio - kázání dokončím až po obědě.</p>	<p>že by v tom klání štěstí stálo při mně. ANTONIO: Mám celé jmění na moři, jak víš, hotovost nemám, ani zboží, abych tu sumu složil na místě. Však jdi, zkus v Benátkách ji sehnat na můj úvěr. K prasknutí napnem ho, jen abys moh jet do Belmontu za svou Porcií. Běž, ptej se všude, já to zkusím taky, peníze budou, věř mi, ber, kde ber, buď z přátelství, anebo na úvěr. Odejdou.</p>
---	--

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Napište do grafu (tabulky) 3 a 3 argumenty (pro/proti) jako doporučení k četbě – vždy zdůvodněte 1 a 1 svoji volbu. Porovnejte poznámky se spolužákem a diskutujte nad rozdíly.

<u>PROČ KNIHU DOPORUČUJI</u>	<u>PROČ KNIHU NEDOPORUČUJI</u>

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí prostřednictvím předem stanovených kritérií.

Tento pracovní list byl upraven z důvodu zpětné vazby získané akčním výzkumem. Byl též konzultován s Odborným metodikem oblasti.

Byl zkrácen text, i pro studenty gymnázia byl prvotně dlouhý – čtyři stránky. Pokud bude tento pracovní list využíván na ZŠ / nižším gymnáziu ve třídách s žáky SPU či LMP, doporučuji čtení společné – žákům mohou být rozdány role, kdo bude číst koho, v tom se následně z důvodu délky textu mohou střídát, případně s delší přípravou lze ukázkou zahrát.

PL zpracovalo 16 studentů, z toho 2 studenti s SPU.

Při využívání na ZŠ / nižším gymnáziu bych doporučila na začátku metodu funkční asociace na téma William Shakespeare, jako připomenutí toho, co si o něm pamatují.

Úkol č. 1 – Čtení textu. V maturitním ročníku se nabízí, aby žáci text četli samostatně. Pro lepší spád jsem však zvolila společné čtení, kde jsme si vydefinovali role, kdo bude číst koho. Přesto bylo čtení textu těžkopádné. Studenti, kteří zrovna nečetli, často a velmi rychle ztráceli pozornost. Proto došlo k úpravě textu (viz výše). Reflexe studentů (14 ze 16) pak byla jasně negativní, což se ukázalo i na jejich hodnocení na „smajlíkové škále“ – 3,2 bodu. Proto navrhuji ke zvážení následující možnost: ponechat v pracovním listu tištěný text, ale promítnout tuto pasáž jako stopáž stejnojmenného filmu (i vzhledem k přítomnosti studentů s SPU, a to za přítomnosti asistenta pedagoga, který se mi velmi osvědčil). Tištěný text je vhodný pro to, že s ním se bude pracovat i v dalších úkolech (k video ukázce by se pak jen obtížně technicky vracelo). Dále doporučuji pro studenty s SPU zkrátit celý text o 50 %, a adekvátně k tomu upravit i následující úkoly (resp. reflektovat jejich SPU při plnění následujících úkolů). Na základě výše uvedeného doporučuji tento úkol ponechat v pracovním listu.

Úkol č. 2 – Samostatná práce studentů. Do tabulky zapisují své argumenty, následně svoji volbu prodiskutovali se spolužákem. Někteří měli v tomto úkolu problém s argumentací – zdůvodňováním proč (1/2 studentů). Jen 1 student uvedl, že úkol hodnotí jako naprosto v pořádku. Ale v tomto jim pomohl místy buď vyučující, či ostatní spolužáci. Pro ZŠ / nižší gymnázium doporučuji vytvořit menší skupinky, kde by se členové následně promíchali, a své výsledky by si prezentovali navzájem. Aktivita si pak u studentů získala spíše průměrné hodnocení – 5,2 bodu. V rámci reflexe se žáky vytanul na povrch jeden důležitý postřeh – studenti neradi zdůvodňují/argumentují. Často chtějí mít úkol co nejrychleji hotový (faktograficky, obsahově), ale už nechtějí pracovat s argumentací. Možná ale právě proto navrhuji tento úkol ponechat v nezměněné podobě – troufám si říct, že argumentace je pro

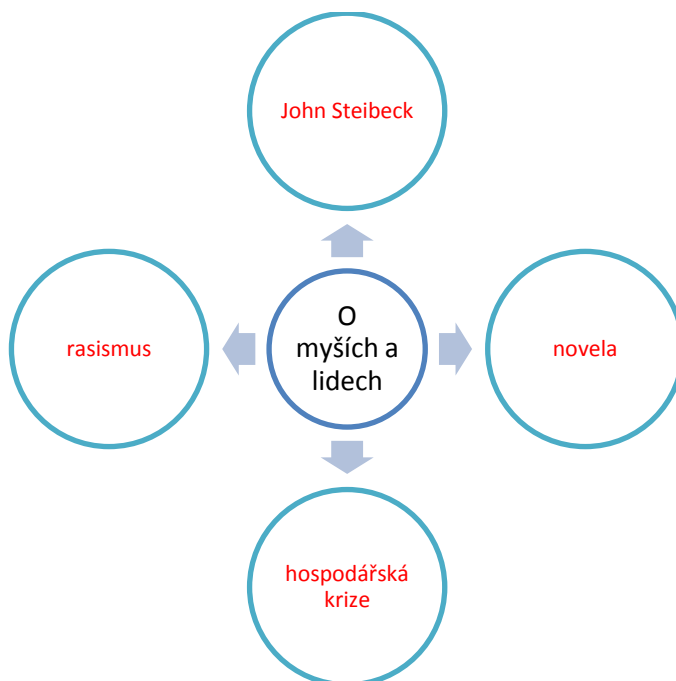
každého žáka důležitým nástrojem k dalšímu rozvoji svých softskills. Příjemné překvapení pak byla argumentační dovednost mých studentů s SPU – nebáli se mluvit, přemýšleli nad argumenty. Doporučuji tedy ponechat úkol v pracovním listu.

I přesto, že byl pracovní list hodnocen podprůměrně či průměrně, stojím si za tím, že vedl studenty k jasně definovanému cíli – naučit se argumentaci. Studenti na ni nejsou zvyklí. Ne na tu, kterou se ve škole učíme (jsou zvyklí říct něco/cokoliv, co považují za dostatečný argument, i když to v konečném důsledku vůbec tak není).

8. PRACOVNÍ LIST Č. 7 – O myších a lidech (metodika pro učitele)

1. úkol: Vytvořte myšlenkovou mapu na téma – O myších a lidech.

Nutné číst ukázkou/ukázky v předchozí hodině/hodinách.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Pozorně si přečtěte úryvek z knihy.

„Tak teď tomu snad budete rozumět,“ začal Crooks vlídně. „Vy máte George. Vy to víte, že se zas vrátí. Ale co kdybyste neměl nikoho? Co kdybyste si nesměl zajít do baráku a zahrát si tam karty, protože jste černej? Co kdybyste musel sedět opuštěnej tady v tom kumbálku a musel jen číst knížky? To je pravda, než se setmí, moh byste házet podkovu, ale pak byste si musel jen číst knížky. Knižky, to není ono. Člověk potřebuje ještě druhýho – mít někoho nablízku.“ Crooks se rozfňukal: „Když člověk nikoho nemá, leze mu to na mozek. Ať je to kdo chce, to je vedlejší, jen když jste spolu. Věřte mi,“ rozplakal se Crooks, „člověk, se pak cítí moc opuštěnej a je z toho nemocnej.“

Curleyova žena se dala do smíchu. „Vy jste ale blázen! Ale takhle jste hodnej člověk. Jako takový velký děcko. Ale člověk vám vlastně dost rozumí. Když já se češu, já si taky kolikrát začnu hladit vlasy, protože jsou takový heboučký.“ Aby mu ukázala, jak to dělá, přejela si

prsty po temeni hlavy. „Některý lidi mají vlasy hrubý,“ poznamenala samolibě. „Třebas Curley. Ten vám má vlasy jako dráty. Ale moje jsou jemný a heboučký. To se ví, já si je taky hodně kartáčuju. To jim dává jemnost. Mákněte si – tuhle.“ Vzala jeho ruku a položila si ji na hlavu. „Jen si mákněte, jaký jsou heboučký.“ Lennieho ohromné prsty ji začaly hladit po vlasech.

„Ale abyste mi je nerozcuchal.“

„Jé, to je hezký,“ liboval si a trochu víc přitlačil. „Jé, to je hezký!“

„Dejte přece pozor, vždyť mi je rozčucháte.“ A pak už rozzlobeně: „Nechte toho už, budu celá rozčuchaná!“ Uškubla hlavou na stranu, a Lennieho prsty se jí na vlasech sevřely a nechtěly pustit. „Pusťte! Tak už pusťte!“ Lennie se vyděsil. Obličej se mu zkroutil. Vtom zaječela, a jeho druhá ruka jí přikryla ústa a nos a sevřela se. „To ne, prosím vás,“ žadonila. „nechte toho, prosím vás. George se bude zlobit.“

Škubala se mu divoce pod rukama. Nohama tloukla do sena a hleděla se mu vykroutit; zpod ruky mu vycházelo zastřené ječení. Lennie se hrůzou rozplakal a začal ji prosit: „Jé! Tohle mi prosím vás, nedělejte. George pak řekne, že jsem něco proved. A nedovolí mi opatrovat králíky.“ Pohnul trochu rukou a z jejích úst vyšel chraplavý výkřik. Tu se Lennie dohřál. „Nechte si to už! Jenom mi neječte! Ještě mě přivedete do maléru, tak jako to říkal George. Nechte toho už přece!“ Ale ona sebou škubala dál a v očích měla šílenou hrůzu. Zacloumal jí proto; měl už na ni vztek. „Přestaňte mi ječet!“ A zacloumal jí; její tělo sebou plesklo jako ryba. A už se ani nepohnula, neboť Lennie jí zlomil vaz.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

3. úkol: Vytvořte pětilístek na téma O myších a lidech, a poté ve dvojicích pohovořte o svých pětilístcích.

_____ **tragédie** _____
Jednoslovný název tématu

_____ **přátelství a zmar** _____
Dvě slova o tom, jaké téma je

_____ **Ukazuje čtenáři „surovost“** _____
Tři slova popisující, co téma dělá

_____ **Přátelství spojené s lidskou láskou.** _____
Věta právě o čtyřech slovech vystihující to podstatné o tématu

_____ **zmar** _____
Jednoslovný opis tématu (synonymum, metafora, přirovnání)

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

4. úkol: Diskutujte o tom, proč máte rozdílné pětilístky a mělo vliv na to, že jsou pětilístky jiné.

Diskuze především slouží k tomu, aby si studenti uvědomili, co vše může ovlivnit jejich přemítání nad tématem a následné vyplnění jejich pětilístku. Určitou roli zde také hrají sympatie a antipatie k hlavním postavám novely.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

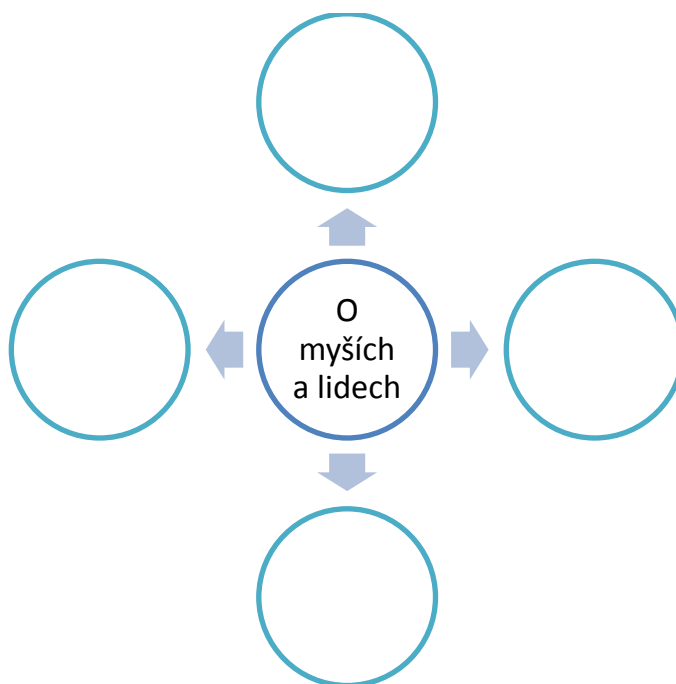

Použité zdroje:

Kupec benátský – Cesky-jazyk.cz [online]. [cit. 2022-06-19]. Dostupné z WWW:
<https://www.cesky-jazyk.cz/citanka/john-steinbeck/o-mysich-a-lidech.html#axzz7WgXGdwO>

PRACOVNÍ LIST Č. 7 – O myších a lidech (metodika pro učitele)

1. úkol: Vytvořte myšlenkovou mapu na téma – O myších a lidech.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Pozorně si přečtěte úryvek z knihy.

„Tak teď tomu snad budete rozumět,“ začal Crooks vlídně. „Vy máte George. Vy to víte, že se zas vrátí. Ale co kdybyste neměl nikoho? Co kdybyste si nesměl zajít do baráku a zahrát si tam karty, protože jste černej? Co kdybyste musel sedět opuštěnej tady v tom kumbálku a musel jen číst knížky? To je pravda, než se setmí, moh byste házet podkovu, ale pak byste si musel jen číst knížky. Knižky, to není ono. Člověk potřebuje ještě druhýho – mít někoho nablízku.“ Crooks se rozfňukal: „Když člověk nikoho nemá, leze mu to na mozek. Ať je to kdo chce, to je vedlejší, jen když jste spolu. Věřte mi,“ rozplakal se Crooks, „člověk, se pak cejtí moc opuštěnej a je z toho nemocnej.“

Curleyova žena se dala do smíchu. „Vy jste ale blázen! Ale takhle jste hodnej člověk. Jako takový velký děcko. Ale člověk vám vlastně dost rozumí. Když já se češu, já si taky kolikrát začnu hladit vlasy, protože jsou takový heboučký.“ Aby mu ukázala, jak to dělá, přejela si prsty po temeni hlavy. „Některý lidi mají vlasy hrubý,“ poznamenala samolibě. „Třebas Curley. Ten vám má vlasy jako dráty. Ale moje jsou jemný a heboučký. To se ví, já si je taky hodně kartáčuju. To jim dává

jemnost. Mákněte si – tuhle.“ Vzala jeho ruku a položila si ji na hlavu. „Jen si mákněte, jaký jsou heboučký.“ Lennieho ohromné prsty ji začaly hladit po vlasech. „Ale abyste mi je nerozcuchal.“ „Jé, to je hezký,“ liboval si a trochu víc přitlačil. „Jé, to je hezký!“ „Dejte přece pozor, vždyť mi je rozcucháte.“ A pak už rozzlobeně: „Nechte toho už, budu celá rozcuchaná!“ Uškubla hlavou na stranu, a Lennieho prsty se jí na vlasech sevřely a nechtěly pustit. „Pusťte! Tak už pusťte!“ Lennie se vyděsil. Obličej se mu zkroutil. Vtom zaječela, a jeho druhá ruka jí přikryla ústa a nos a sevřela se. „To ne, prosím vás,“ žadonila. „nechte toho, prosím vás. George se bude zlobit.“ Škubala se mu divoce pod rukama. Nohama tloukla do sena a hleděla se mu vykroutit; zpod ruky mu vycházelo zastřené ječení. Lennie se hrůzou rozplakal a začal ji prosit: „Jé! Tohle mi prosím vás, nedělejte. George pak řekne, že jsem něco proved. A nedovolí mi opatrovat králíky.“ Pohnul trochu rukou a z jejích úst vyšel chraplavý výkřik. Tu se Lennie dohřál. „Nechte si to už! Jenom mi neječte! Ještě mě přivedete do maléru, tak jako to říkal George. Nechte toho už přece!“ Ale ona sebou škubala dál a v očích měla šílenou hrůzu. Zacloumal jí proto; měl už na ni vztek. „Přestaňte mi ječet!“ A zacloumal jí; její tělo sebou plesklo jako ryba. A už se ani nepohnula, neboť Lennie jí zlomil vaz.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

3. úkol: Vytvořte pětilístek na téma O myších a lidech, a poté ve dvojicích pohovořte o svých pětilístcích.

Jednoslovný název tématu

Dvě slova o tom, jaké téma je

Tři slova popisující, co téma dělá

Věta právě o čtyřech slovech vystihující to podstatné o tématu

Jednoslovný opis tématu (synonymum, metafora, přirovnání)

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

4. úkol: Diskutujte o tom, proč máte rozdílné pětilístky a mělo vliv na to, že jsou pětilístky jiné.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí prostřednictvím předem stanovených kritérií.

Tento pracovní list nebyl upraven.

PL zpracovalo 16 studentů, z toho 2 studenti s SPU.

Úkol č. 1 – Metoda funkční asociace – tuto aktivitu bych rozhodně ponechala jako motivační – všichni zúčastnění studenti byli schopni doplnit několik slov. Tato aktivita studenty bavila a nadchla je k další práci. Aktivita se za mě však hodí pouze na vyšší gymnázium, kde se od maturantů předpokládá znalost knihy a příběhu. Pro ZŠ / nižší gymnázium bych tuto aktivitu nedoporučila, pokud příběh neznají z předchozí hodiny. Pro nižší stupeň by se dala aktivita nahradit např. aktivitou čtení s předvídáním, kdy žáci odhadují, o čem text bude. Následně by se zamýšleli na křivce, jak moc se přiblížil jejich odhad s reálným tvrzením, a jak proč zvolili právě daný odhad. U žáků s SPU se mi osvědčila úprava zadání – vyplnit jen 2 buňky ze 4 (za pomoci asistenta pedagoga). Z 16 studentů jich 10 vyplnilo celou myšlenkovou mapu, 2 studenti pouze 3 buňky, 1 student 2 buňky, zbytek 1 či žádnou buňku. Na základě výsledků „smajlíkové“ škály lze usoudit, že se studentům aktivita líbila – hodnocení 8,1 bodů. Na základě výše uvedeného doporučuji, aby došlo k úpravě zadání pro žáky s SPU. Jinak doporučuji ponechat úkol tak, jak byl zpracován a zadán. Vycházím z reflexe od žáků, a z vyplněné škály. Na základě výše uvedeného doporučuji ponechat úkol v pracovním listu.

Úkol č. 2 – Čtení textu. Jelikož se jedná o studenty 4. ročníku, ponechávám samostatné čtení – příprava k maturitě. Na ZŠ / nižším gymnáziu doporučuji spíše společné čtení. Se čtením studenti v tomto případě neměli větší potíže, což se kladně projevilo na jejich hodnocení na „smajlíkové škále“ – 8,4 bodu. Na základě reflexe u studentů s SPU kvitují přítomnost asistenta pedagoga (zde navrhuji, aby jim asistent pedagoga text přečetl). Doporučuji ponechat úkol v pracovním listu.

Úkol č. 3 – V tomto úkolu studenti pracovali s metodou „pětílístku“. Kladla jsem velký důraz na začátku této aktivity na její vysvětlení tak, aby ji studenti beze zbytku pochopili, což se ve výsledku projevilo jako výtečná strategie. 10 studentů svůj „pětílístek“ dokončilo celý, 4 studentům chyběl jen 1 řádek, zbylým studentům 2 a více řádků (to ale byli studenti s SPU – zde se mi ukázala jako dobrá praxe přítomnost asistenta pedagoga). Doporučuji velmi pečlivě vysvětlit metodu pětílístku, která byla pro žáky zcela nová. Studenti ji však velice rychle pochopili. Aktivitu považují za nenáročnou – studenty bavila, a i se ve dvojicích nad některými vymyšlenými slovy pobavili – ač ukázka byla spíše zasmušilá – a v hodině tak vládla velmi příjemná atmosféra. Což se také projevilo na výsledném hodnocení na „smajlíkové škále“ – 9,1 bodu. Vzhledem k výše uvedenému tedy doporučuji následující:

zaměřit se na řádné vysvětlení metodiky/postupu při vyplňování „pětilístku“, u žáků s SPU pak přítomnost asistenta pedagoga (nebo tyto studenty zařadit do dvojice se silnějším spolužákem). Protože reflexe ze strany studentů (vč. hodnotící škály) byla velmi pozitivní, nadále nevidím důvod tuto aktivitu nijak upravovat (doporučuji ji ponechat tak, jak byla odzkoušena).

Úkol č. 4 – Oproti jiným hodinám jsem nabyla dojmu, že se tentokrát studentům podařilo opravdu diskutovat a dokázali přijít na to, proč je každý pětilístek individuální. Obecně lze říci, že studenti neradi diskutují (zvláště, když po nich chci, aby své výroky opřeli o argumenty). V tomto případě to ale bylo naopak, což mě velice mile potěšilo – připisuji to vhodné kombinaci tématu (O myších a lidech), a zvolené metodě (pětilístek). Tentokrát byla aktivita plna diskuze ohodnocena studenty na „smajlíkové škále“ pozitivněji – 8,6 bodu. Na základě výše uvedeného doporučuji tuto aktivitu ponechat v pracovním listu beze změny. Pro žáky s SPU pak doporučuji přítomnost asistenta pedagoga (nebo je zařadit do dvojice se silnějším spolužákem). Doporučuji tedy ponechat úkol v pracovním listu.

Závěrečné shrnutí: Pracovní list netřeba upravovat. Zaměřit se na dobré vysvětlení metodiky/postupu při metodě „pětilístek“ (popř. společně vyplnit první krok). Pro žáky s SPU snížit kvantitativní výstupy (u úkolu č. 1 např. jen 2 buňky), spolupracovat s asistentem pedagoga (popř. vytvořit funkční dvojici se silnějším žákem). Zaměřit se na argumentační část tohoto pracovního listu (v argumentaci studenty podporovat).

9. PRACOVNÍ LIST Č. 8 – Čtení s předvídáním (metodika pro učitele)

1. úkol: Přečtete si níže uvedená klíčová slova a zkuste vymyslet osnovu příběhu na základě těchto klíčových slov (pracujte ve dvojicích).

Při tvorbě příběhu je klíčová osnova – každý autor nejprve vytváří osnovu svého příběhu, kde pracuje s klíčovými slovy. Většinou tak už na začátku ví, jak bude příběh začínat, kolem čeho se bude točit a také, jak skončí. Lépe tak může rozvést svůj příběh, a přitom zbytečně neodbočovat mimo jeho osnovu.

tma – bolest – strach – místnost – smrt

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Přečtete si začátek příběhu a do tabulky ve dvojicích запиšte, jak si myslíte, že příběh bude pokračovat, a vaše zdůvodnění.

Utváření strategie (jak asi bude příběh pokračovat) a zdůvodňování – to jsou jedny z hlavních pilířů metakognice. Student se zde učí předjímat svoji vlastní budoucí práci a hledá/vytváří argumentační sílu pro „obhajobu“ své volby.

Ne, nebyl to sen, jak jsem si myslel. Vše bylo tak živé, až mi to připadalo neskutečné. No, opak je pravdou. Nemohl jsem chodit, stěny kolem mě byly tak vysoké, tak mohutné, tak chladné, tak... Počkat, ve svitu louče jsem na nich viděl škrábance. Jeden. Dva. Tři. Čtyři. Pět. Někdo se snažil vylézt, co mu síly stačily. Měl jsem such v hrdle, srdce bušilo tak rychle a tak nahlas, že to zaručeně každý musel slyšet na míle daleko. Najednou jsem si uvědomil, že nejsem sám...

Jak si myslíte, že bude příběh pokračovat	Zdůvodnění	Jak příběh skutečně pokračuje?
<ul style="list-style-type: none"> hororově (dojde k mučení, vraždě) 	<ul style="list-style-type: none"> takto to je vždy ve filmech s knižní předlohou 	<ul style="list-style-type: none"> překvapivě přišla záchrana (zas tak často to nebývá)

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

3. úkol: Dočtete si příběh a do tabulky запиšte, jak opravdu příběh pokračoval a skončil. Porovnejte své předpovědi se skutečností, vysvětlete, jak se váš příběh odlišuje od původního.

Hlasité klapání značilo, že někdo se ke mně blíží kamennou chodbou. Už vidím světlo pode dveřmi. Kov narazil na kov – klíče se zasouvá do dírky, otáčí se a je slyšet hlasité cvaknutí. A na to hned druhé. Někdo uchopil kliku do ruky, zmáčkl ji a dveře se pomalu se skřípotem otevírají. Najednou mě oslnilo světlo z chodby, takže příchozímu nevidím do tváře, jen jeho tmavou siluetu. Stojí ve dveřích a dál už ani krok. Stojí a pozoruje mě. Vím to. Nevidím mu sice do očí, ale vím to. Cítím to. Ta „osoba“ ke mně vztáhla ruku. Mluví na mě, ale já neslyším, co říká. Natolik se bojím, že neslyším. Udělala krok dva ke mně, instinktivně se snažím dostat z jejího dosahu. Opět ke mně natáhla ruku. Už slyším tón jejího hlasu, slovům však nerozumím, můj mozek jim nechce rozumět. Ale ten tón, ten tón. Je konejšivý! Cože? Je konejšivý. Nechápu moc, co se to se mnou děje. Ale přijímám jeho ruku. Držím ji pevně. Pomáhá mi vstát. Začínám rozeznávat detaily té postavy – helma, vesta, uniforma, zbraň. Je to policista! Jsem v bezpečí. Náhlý pocit štěstí a úlevy je pro moje tělo až moc silný. Najednou se vše přede mnou zatmí, podlomí se mi kolena a upadám do mdlob. Ale vím, že jsem v bezpečí. Je to přeci policista!

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

Použité zdroje: Vlastní úprava textu

9. PRACOVNÍ LIST Č. 8 – Čtení s předvídáním (metodika pro učitele)

1. úkol: Přečtete si níže uvedená klíčová slova a zkuste vymyslet osnovu příběhu na základě těchto klíčových slov (pracujte ve dvojicích).

tma – bolest – strach – místnost - smrt

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Přečtete si začátek příběhu a do tabulky ve dvojicích запиšte, jak si myslíte, že příběh bude pokračovat, a vaše zdůvodnění.

Ne, nebyl to sen, jak jsem si myslel. Vše bylo tak živé, až mi to připadalo neskutečné. No, opak je pravdou. Nemohl jsem chodit, stěny kolem mě byly tak vysoké, tak mohutné, tak chladné, tak... Počkat, ve svitu louče jsem na nich viděl škrábance. Jeden. Dva. Tři. Čtyři. Pět. Někdo se snažil vylézt, co mu síly stačily. Měl jsem such v hrdle, srdce bušilo tak rychle a tak nahlas, že to zaručeně každý musel slyšet na míle daleko. Najednou jsem si uvědomil, že nejsem sám...

Jak si myslíte, že bude příběh pokračovat	Zdůvodnění	Jak příběh skutečně pokračuje?

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

3. úkol: Dočtete si příběh a do tabulky запиšte, jak opravdu příběh pokračoval a skončil. Porovnejte své předpovědi se skutečností, vysvětlete, jak se váš příběh odlišuje od původního.

Hlasité klapání značilo, že někdo se ke mně blíží kamennou chodbou. Už vidím světlo pode dveřmi. Kov narazil na kov – klíče se zasouvá do dirky, otáčí se a je slyšet hlasité cvaknutí. A na to hned druhé. Někdo uchopil kliku do ruky, zmáčkl ji a dveře se pomalu se skřípotem otevírají. Najednou mě oslnilo světlo z chodby, takže přichozímu nevidím do tváře, jen jeho tmavou siluetu. Stojí ve dveřích a dál už ani krok. Stojí a pozoruje mě. Vím to. Nevidím mu sice do očí, ale vím to. Cítím to. Ta „osoba“ ke mně vztáhla ruku. Mluví na mě, ale já neslyším, co říká. Natolik se bojím, že neslyším. Udělala krok dva ke mně, instinktivně se snažím dostat z jejího dosahu. Opět ke mně natáhla ruku. Už slyším tón jejího hlasu, slovům však nerozumím, můj mozek jim nechce rozumět. Ale ten tón, ten tón. Je konejšivý! Cože? Je konejšivý. Nechápu moc, co se to se mnou děje. Ale přijímám jeho ruku. Držím ji pevně. Pomáhá mi vstát. Začínám rozeznávat detaily té postavy – helma, vesta, uniforma, zbraň. Je to policista! Jsem v bezpečí. Náhlý pocit štěstí a úlevy je pro moje tělo až moc silný. Najednou se vše přede mnou zatmí, podlomí se mi kolena a upadám do mdlob. Ale vím, že jsem v bezpečí. Je to přeci policista!

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí prostřednictvím předem stanovených kritérií.

Tento pracovní list byl upraven z důvodu zpětné vazby získané akčním výzkumem.

PL zpracovalo 11 studentů (pět studentů chybělo), z toho 1 s SPU.

Úkol č. 1 – Aktivizační metoda – tuto aktivitu jsem vnímala jako motivační. Přesto se objevili někteří žáci, kterým úloha činila obtíže (5 z 11 přítomných žáků). Ne všichni dokáží rozvinout svou fantazii natolik, aby byť pomocí klíčových slov, dokázali vytvořit krátký příběh, což mi v rámci reflexe potvrdilo hned 8 žáků. Tudíž již během procesu jsem zareagovala tak, že studenti vytvořili dvojice (silný x slabý student), a v nich se pokoušeli krátký příběh vymyslet. Tato varianta nakonec byla úspěšnější než první varianta. Proto tedy doporučuji práci ve dvojicích / malých skupinách, a v PL byla tato otázka následně upravena. Tato aktivita si u žáků vysloužila, na „smajlíkové škále“, spíše průměrné hodnocení – 6,1 bodu. V rámci přítomnosti studenta s SPU kvituji i přítomnost asistenta pedagoga (anebo studenta zařadit opět do dvojice se silnějším žákem). Tento úkol jinak po provedených změnách doporučuji ponechat.

Úkol č. 2 – Vzhledem k tomu, že žáci byli při prvním úkolu rozděleni do skupin, zvolila jsem během hodiny, že v této sestavě budou pokračovat, a ve dvojici tak vyplnili i úkol č. 2, následná diskuze proběhla též ve dvojicích. Zde studenti pracovali se svou předvídavostí (jak bude příběh pokračovat), kterou následně měli zdůvodnit. Jako poslední krok pak měli napsat, jak příběh skutečně pokračoval. Z 11 přítomných studentů úkol zcela dokončilo 9 z nich, 1 žák nezdůvodnil svoji představu, 1 student nenapsal do tabulky, jak příběh ve skutečnosti pokračoval. Lze říci, že aktivita se studentům líbila, neboť na „smajlíkové škále“ ji dali nadprůměrné hodnocení – 8,3 bodu. A proto ji doporučuji ponechat v této podobě. Pro studenta s SPU pak doporučuji přítomnost asistenta pedagoga, anebo takového studenta přiřadit k silnějšímu spolužákovi.

Úkol č. 3 – Zde studenti dočítali příběh, aby následně doplňovali do úkolu č. 2 jeho pravý sloupec (jak příběh ve skutečnosti pokračoval). Nenáročná aktivita si u studentů, na „smajlíkové škále“, zasloužila vysoké hodnocení – 9,6 bodu. Zde výborně pracoval i student s SPU. Doporučuji ponechat úkol v nezměněné podobě.

Celkově byl pracovní list hodnocen jako velmi zajímavý, i přes počáteční obtíže, které ale nakonec byly velice rychle odstraněny tím, že studenti pracovali ve dvojicích. PL doporučuji i pro nižší stupeň vzdělávání, kde bych u úkolu č. 1 využila smysly člověka, aby daná slova vnímali očima (promítnout vhodný obrázek) a sluchem (pustit napínavou hudbu), aby se v žácích probudila fantazie. I pro nižší vzdělávání doporučuji práci ve dvojici či v malých skupinách. PL se také může využít i v hodinách slohové výchovy, a to při výuce vypravování / líčení.

10. PRACOVNÍ LIST Č. 9 – Jana Eyrová (metodika pro učitele)

1. úkol: Pozorně si přečtěte úryvek z knihy.

"Kde jsi, škarohlídko?" křikl Jan Reed, ale ihned zmlkl - zdálo se mu, že v pokoji asi nikdo není. "Kde je, k d'asu?" pokračoval. "Lízo! Jíro!" volal na sestry. "Jana tady není! Řekněte mamá, že běhá venku v dešti - ta protiva!" "Dobře, že jsem zatáhla záclony," pomyslíla jsem si a vroucně jsem si přála, aby mě v mé skrýši neobjevil. Jan Reed by mě tam sám jistě nebyl nalezl; nebyl tak bystrý, nikdy ho nic netrklo. V té chvíli vstrčila hlavu do dveří Eliška a hned řekla: "Ta zas jistě sedí v okně, Jendo!" Ihned jsem vyšla z okenního výklenku, protože jsem se hrozila pomýšlení, že by mě Jenda asi odtamtud vyvlekl násilím. "Co chceš?" zeptala jsem se rozpačitě a bojácně. "Řekni: co si přejete, mladý pane," odpověděl. "Přeji si, abys šla sem" Uvelebil se v lenošce a pokynul mi, abych šla blíž a postavila se před ním. Jan Reed byl čtrnáctiletý školák, o čtyři roky starší než já - mně bylo teprve deset - na svůj věk velký a statný a měl nečistou, nezdravou pleť, tlustý rozplácý obličej, zavalité velké ruce a nohy. U stolu se obyčejně cpal, takže ho občas trápil žlučník, a měl kalné oči a odulé tváře. Měl být vlastně ve škole, ale mamá si ho vzala na nějaký měsíc domů, prý "protože má tak choulostivé zdraví". Pan učitel Miles tvrdil, že by se učil dobře, kdyby mu z domova neposílali tolik koláčů a cukroví, ale milující matka s jeho příliš tvrdým výrokem nesouhlasila a klonila se spíš ke shovívavějšímu názoru, že Jan vypadá tak nezdravě, protože se musí ve škole moc učit a snad se mu tam stýská po domově.

Jan neměl matku a sestry moc v lásce a já jsem se mu protivila. Pořád mě pronásledoval a trestal - ne dvakrát či třikrát za týden, ani jednou nebo dvakrát denně, ale ustavičně. Třásla jsem se před ním strachy každickým svým nervem a každý ždíbeček masa ve mně cukal odporem, sotva se mi Jan přiblížil. Naháněl mi takovou hrůzu, že jsem z toho byla někdy až vyděšená, protože jsem si na jeho hrozby a ubližování neměla komu postěžovat. Služebnictvo se mne nechtělo zastat, aby si mladého pána nerozhněvalo, a paní Reedová byla slepá a hluchá, když šlo o jejího miláčka - nikdy nechtěla vidět, jak mě Jan bije, a nechtěla slyšet, jak mi nadává, ačkoli to obojí někdy dělal i před ní, ale častěji za jejími zády. Zvykla jsem si tedy Jana poslouchat, a proto jsem přistoupila blíž; na chvíli na mne vyplázl jazyk, div si jej nevyvrátil z kořene; věděla jsem, že mě co nevidět udeří; bála jsem se té rány a zadumaně jsem se zadívala na odporný, ošklivý zjev toho, kdo mi ji měl zasadit. Nevím, zda mi vyčetl mé myšlenky z obličeje, ale vskutku mě zničehonic prudce udeřil. Zapotácela jsem se, a když jsem zas nabyla rovnováhy, ucouvla jsem několik kroků od lenošky, kde seděl. "To máš za to, že jsi před chvílí byla na mamá tak drzá," řekl, "a za to, že ses tak lstivě schovala za záclony a že ses prve tvářila tak vyzývavě, ty potvoro!" Byla jsem na Janovy nadávky zvyklá a nikdy mi ani nenapadlo, abych mu odmlouvala - starala jsem se jen o to, jak snesu ránu, která po takové nadávce vždycky následovala. "Co jsi dělala za záclonami?" zeptal se mně. "Četla." "Ukaž co!" Vrátila jsem se k oknu a přinesla jsem mu tu knihu. "Jakým právem nám

bereš naše knihy? Mamá říká, že jsi odkázána na naše dobrodiní. Vždyť nemáš peníze, tvůj otec ti žádné nezanechal. Měla bys jít žebrať, a ne žít tady u nás mezi dětmi z dobré rodiny, jako jsme my, jíst stejná jídla jako my a nosit šaty, které ti máma musí kupovat. Já tě naučím, hrabat se v mých knihách! Jsou to moje knihy, abys věděla, všechno tady v domě patří mně, za několik let mi to aspoň bude patřit. Postav se tamhle ke dveřím, co nejdál od zrcadla a od oken!"

Uposlechla jsem, protože jsem si hned neuvědomila, co má za lubem; ale když jsem viděla, jak zdvihá knihu, míří jí na mne a chce jí po mně hodit, instinktivně jsem se zděšeným výkřikem rychle uskočila; bylo však už pozdě a prudce vymrštěná těžká kniha mě zasáhla; padla jsem na podlahu, narazila jsem hlavou o dveře a úderem jsem si ji odřela. Rána krvácela a pocítila jsem prudkou bolest; strach mě přešel, vystřídal ho jiné pocity. "Ty zlý a surový kluku!" vykřikla jsem "Jsi jako vrah - otrokář - jsi jako římský císař!" Četla jsem totiž Goldsmithovy Dějiny Říma a měla jsem už vlastní názory na Nera, Caligulu a tak dále. V duchu jsem ho k nim často přirovnávala, jenže mě nikdy ani nenapadlo, abych to vyslovila nahlas. "Cože? Co?" zařval. "Co si to dovoluješ? Eliško, Jiřino, slyšely jste ji? Já to povím mamá! Ale nejdřív -" Vztekla se na mne vrhl - zabořilo mě, jak mě chytil za vlasy a za rameno, ale tentokrát měl co dělat s tvorem blízkým zoufalství.

Vskutku jsem v něm viděla tyрана, vraha. Cítila jsem, jak mi po krku stékají kapky krve, a v ráně na hlavě řezavou bolest - ty pocity na chvíli převládly nad mým strachem a začala jsem se Janovi zuřivě bránit. Nevím ani, co mé ruce v té chvíli dělaly, ale křikl na mne "Potvoro! Potvoro!" a hlasitě se rozběčel. Brzy se mu dostalo pomoci. Eliška a Jiřina zatím doběhly pro paní Reedovou, která už byla nahoře. Ihned přispěchala do pokoje a za ní Bětuška a komorná slečna Abbotová. Odtrhly nás od sebe a slyšela jsem, jak vykřikly: "No tohle! No tohle! Takhle zuřivě se vrhat na mladého pána!" "Jestlipak už někdo viděl takovou vzteklou holku!" A paní Reedová dodala: "Odveďte ji do červeného pokoje a zamkněte ji tam!" Okamžitě se mne chopily dvoje ruce a odvedly mě nahoru.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Vytvořte otázky k textu tak, aby se na ně nedalo odpovědět ANO / NE.

Kdo příběh vypráví? Jak starý je John Reed? K jakým císařům je přirovnáván John Reed?

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

3. úkol: Pokládejte otázky spolužákovi/spolužačce a zapište odpověď.

Práce ve dvojicích, nebo v malých skupinách.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

4. úkol: Sepište, jak jste postupovali při tvorbě otázek.

Učitel vyvolává ke kontrole několik žáků, aby svůj postup sdělili. Jaké snadné nebo obtížné pro vás bylo otázky tvořit? Z jakého důvodu? Setkal/a jsi se někdy s podobnou situací – co ti dělalo obtíže, co ti naopak šlo?

Použité zdroje:

Jana Eyrová – Cesky-jazyk.cz [online]. [cit. 2022-06-19]. Dostupné z WWW:
<https://www.cesky-jazyk.cz/citanka/charlotte-bronteova/jana-eyrova.html#axzz7vrvtzfbt>

PRACOVNÍ LIST Č. 9 – Jana Eyrová (metodika pro učitele)

1. úkol: Pozorně si přečtěte úryvek z knihy.

"Kde jsi, škarohlídko?" křikl Jan Reed, ale ihned zmlkl - zdálo se mu, že v pokoji asi nikdo není. "Kde je, k ďasu?" pokračoval. "Lízo! Jířo!" volal na sestry. "Jana tady není! Řekněte mamá, že běhá venku v dešti - ta protiva!" "Dobře, že jsem zatáhla záclony," pomyslíla jsem si a vroucně jsem si přála, aby mě v mé skrýši neobjevil. Jan Reed by mě tam sám jistě nebyl nalezl; nebyl tak bystrý, nikdy ho nic netrklo. V té chvíli vstrčila hlavu do dveří Eliška a hned řekla: "Ta zas jistě sedí v okně, Jendo!"

Ihned jsem vyšla z okenního výklenku, protože jsem se hrozila pomyšlení, že by mě Jenda asi odtamtud vyvlekl násilím "Co chceš?" zeptala jsem se rozpačité a bojácně. "Řekni: co si přejete, mladý pane," odpověděl. "Přeji si, abys šla sem" Uvelebil se v lenošce a pokynul mi, abych šla blíž a postavila se před ním. Jan Reed byl čtrnáctiletý školák, o čtyři roky starší než já - mně bylo teprve deset - na svůj věk velký a statný a měl nečistou, nezdravou pleť, tlustý rozplácý obličej, zavalité velké ruce a nohy. U stolu se obvykle cpal, takže ho občas trápil žlučník, a měl kalné oči a odulé tváře. Měl být vlastně ve škole, ale mamá si ho vzala na nějaký měsíc domů, prý "protože má tak choulostivé zdraví". Pan učitel Miles tvrdil, že by se učil dobře, kdyby mu z domova neposílali tolik koláčů a cukroví, ale milující matka s jeho příliš tvrdým výrokem nesouhlasila a klonila se spíš ke shovívavějšímu názoru, že Jan vypadá tak nezdravě, protože se musí ve škole moc učit a snad se mu tam stýská po domově. Jan neměl matku a sestry moc v lásce a já jsem se mu protivila. Pořád mě pronásledoval a trestal - ne dvakrát či třikrát za týden, ani jednou nebo dvakrát denně, ale ustavičně. Trásla jsem se před ním strachy kašdickým svým nervem a každý ždibeček masa ve mně cukal odporem, sotva se mi Jan přiblížil. Naháněl mi takovou hrůzu, že jsem z toho byla někdy až vyděšená, protože jsem si na jeho hrozby a ubližování neměla komu postěžovat. Služebnictvo se mne nechtělo zastat, aby si mladého pána nerozhněvalo, a paní Reedová byla slepá a hluchá, když šlo o jejího miláčka - nikdy nechtěla vidět, jak mě Jan bije, a nechtěla slyšet, jak mi nadává, ačkoli to obojí někdy dělal i před ní, ale častěji za jejími zády. Zvykla jsem si tedy Jana poslouchat, a proto jsem přistoupila blíž; na chvíli na mne vyplázl jazyk, div si jej nevyvrátil z kořene; věděla jsem, že mě co nevidět udeří; bála jsem se té rány a zadumaně jsem se zadívala na odporný, ošklivý zjev toho, kdo mi ji měl zasadit. Nevím, zda mi vyčetl mé myšlenky z obličeje, ale vskutku mě zničehonic prudce udeřil. Zapotácela jsem se, a když jsem zas nabyla rovnováhy, ucouvla jsem několik kroků od lenošky, kde seděl. "To máš za to, že jsi před chvílí byla na mamá tak drzá," řekl, "a za to, že ses tak lstivě schovala za záclony a že ses prve tvářila tak vyzývavě, ty potvoro!" Byla jsem na Janovy nadávky zvyklá a nikdy mi ani nenapadlo, abych mu odmlouvala - starala jsem se jen o to, jak snesu ránu, která po takové nadávce vždycky následovala. "Co jsi dělala za záclonami?" zeptal se mně. "Četla." "Ukaž co!" Vrátila jsem se k oknu a přinesla jsem mu tu knihu. "Jakým právem nám

bereš naše knihy? Mamá říká, že jsi odkázána na naše dobrodiní. Vždyť nemáš peníze, tvůj otec ti žádné nezanechal. Měla bys jít žebrať, a ne žít tady u nás mezi dětmi z dobré rodiny, jako jsme my, jíst stejná jídla jako my a nosit šaty, které ti máma musí kupovat. Já tě naučím, hrabat se v mých knihách! Jsou to moje knihy, abys věděla, všechno tady v domě patří mně, za několik let mi to aspoň bude patřit. Postav se tamhle ke dveřím, co nejdál od zrcadla a od oken!"

Uposlechla jsem, protože jsem si hned neuvědomila, co má za lubem; ale když jsem viděla, jak zdvihá knihu, míří jí na mne a chce jí po mně hodit, instinktivně jsem se zděšeným výkřikem rychle uskočila; bylo však už pozdě a prudce vymrštěná těžká kniha mě zasáhla; padla jsem na podlahu, narazila jsem hlavou o dveře a úderem jsem si ji odřela. Rána krvácela a pocítila jsem prudkou bolest; strach mě přešel, vystřídal ho jiné pocity. "Ty zlý a surový kluku!" vykřikla jsem "Jsi jako vrah – otrokář – jsi jako římský císař!" Četla jsem totiž Goldsmithovy Dějiny Říma a měla jsem už vlastní názory na Nera, Caligulu a tak dále. V duchu jsem ho k nim často přirovnávala, jenže mě nikdy ani nenapadlo, abych to vyslovila nahlas. "Cože? Co?" zařval. "Co si to dovoluješ? Eliško, Jiřino, slyšely jste ji? Já to povím mamá! Ale nejdřív -" Vztekla se na mne vrhl – zabořilo mě, jak mě chytil za vlasy a za rameno, ale tentokrát měl co dělat s tvorem blízkým zoufalství. Vskutku jsem v něm viděla tyrana, vraha. Cítila jsem, jak mi po krku stékají kapky krve, a v ráně na hlavě řezavou bolest – ty pocity na chvíli převládly nad mým strachem a začala jsem se Janovi zuřivě bránit. Nevím ani, co mé ruce v té chvíli dělaly, ale křikl na mne "Potvoro! Potvoro!" a hlasitě se rozbřečel. Brzy se mu dostalo pomoci. Eliška a Jiřina zatím doběhly pro paní Reedovou, která už byla nahoře. Ihned přispěchala do pokoje a za ní Bětuška a komorná slečna Abbotová. Odtrhly nás od sebe a slyšela jsem, jak vykřikly: "No tohle! No tohle! Takhle zuřivě se vrhat na mladého pána!" "Jestlipak už někdo viděl takovou vzteklou holku!" A paní Reedová dodala: "Odveďte ji do červeného pokoje a zamkněte ji tam!" Okamžitě se mne chopily dvoje ruce a odvedly mě nahoru.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Vytvořte otázky k textu tak, aby se na ně nedalo odpovědět ANO / NE.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

3. úkol: Pokládejte otázky spolužákovi/spolužačce a запиšte odpověď.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

4. úkol: Sepište, jak jste postupovali při tvorbě otázek.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí prostřednictvím předem stanovených kritérií.

Tento pracovní list byl upraven z důvodu zpětné vazby získané akčním výzkumem. Byl též konzultován s Odborným metodikem oblasti.

Byl zkrácen text, i pro studenty gymnázia byl prvotně dlouhý – čtyři stránky. Text zkrácen z důvodu lepší orientace. Pokud bude tento pracovní list využíván na ZŠ / nižším gymnáziu, doporučuji čtení společné. PL zpracovalo 12 studentů (čtyři chyběli), z toho 2 studenti s SPU.

Úkol č. 1 – Čtení textu. Jelikož se jedná o studenty 4. ročníku, ponechávám samostatné čtení – příprava k maturitě. Na ZŠ / nižším gymnáziu doporučuji spíše společné čtení. Nicméně, i tak se text zdál studentům náročný (dlouhý, nezáživný), což v rámci následné diskuze potvrdilo celkem 9 studentů. Projevilo se to i na následném hodnocení, na „smajlíkové škále“ – 5,1 bodu. Dávám ke zvážení, zdali by nebylo vhodné doplnit tištěný text o audio-ukázku (např. audio-knihu na YouTube.com). Tištěný text doporučuji zachovat, protože se s ním nadále bude pracovat v dalších úkolech. Audio-ukázku pak doporučuji hlavně ve směru ke studentům s SPU (zde kvitují přítomnost asistenta pedagoga). Na základě výše uvedeného doporučuji úkol ponechat v pracovním listu.

Úkol č. 2 – Tvorba otázek k textu – úkol nečinil žádnému studentovi obtíž, všichni dokázali několik otázek vymyslet. Se studenty jsme se domluvili na čísle 5 – vymýšleli tedy celkem 5 otázek. Pro žáky s SPU pak dávám ke zvážení, zdali nesnížit kvantitativní výstup na 3 otázky, popř. přiřadit do dvojice k silnějšímu spolužákovi; kvitují přítomnost asistenta pedagoga. Přesto 3 studenti nakonec vymysleli více jak 7 otázek. Vzhledem k vysoké úspěšnosti v práci v samotné aktivitě, pak tato získala, na „smajlíkové škále“, vcelku vysoké hodnocení – 8,9 bodu. Vzhledem k výše uvedenému doporučuji ponechat tento úkol beze změny.

Úkol č. 3 – Navazoval na úkol číslo 2 – studenti vytvořili skupinky po třech, a vzájemně si kladli otázky a odpovídali si na ně. I tato aktivita proběhla bez obtíží. Přesto, 5 studentů si nezapsalo žádné odpovědi svých spolužáků. Nešlo o nepochopení zadání (to bylo zcela zřejmé), ale šlo o lihavost při plnění toho zadání. Měli pocit, že stěžejní je vytvořit otázky, nikoliv si zapisovat odpovědi. Nicméně, tato aktivita si na „smajlíkové škále“ získala vysoké hodnocení – 8,6 bodu. Na základě reflexe se studenty doporučuji pro učitele klást zvýšený důraz na vysvětlení podstaty zadání – zapsané poznámky na papíře se lépe reflektují, než snaha uchovat si odpovědi v hlavě. Pro žáky s SPU pak doporučuji stanovit si limit např. 3 otázky/odpovědi (pro ostatní studenty pak např. max. 5 otázek). Doporučuji tedy ponechat úkol v pracovním listu.

Úkol č. 4 – V tomto úkolu měli žáci sepsat, jak postupovali při tvorbě otázek. Při přípravě tohoto pracovního listu, mi tato aktivita přišla jako banální, a přesto velmi platná. Reflexe od žáků však ukázala opak – nepochopili, co je tím myšleno (strategie při tvorbě otázek). Takřka celá třída se dotazovala, jak je aktivita myšlena – proto doporučuji pro učitele nenechávat tuto aktivitu bez řádného vysvětlení (popř. s názornou ukázkou). Ve výsledku, 7 žáků tuto aktivitu zcela nesplnilo. A možná proto si tento úkol odnesl docela podprůměrné hodnocení – 3,2 bodu. Přesto si myslím, že podobné aktivity do mé výuky patří – je důležité, aby žáci uměli pracovat se svou strategií (a následně ji podrobovali kritice a sami sebe sebereflexi). Vzhledem k výše uvedenému, tuto aktivitu nedoporučuji pro žáky s SPU (pouze jako dobrovolnou).

Celkově byl pracovní list hodnocen kladně, pro studenty nenáročný, až na 4. úkol (přesto, nebo právě proto však doporučuji, aby i ten zůstal v pracovním listu zachován; důvody viz výše). Pracovní list bych doporučila i pro ZŠ / nižší gymnázium.

11. PRACOVNÍ LIST Č. 10 – Sněhová koule (metodika pro učitele)

1. úkol: Z níže uvedeného seznamu si vyberte 5 knih a napište jejich pořadí od toho, které Vás nejvíce zaujalo (1) k tomu, které Vás zaujalo nejméně (5) a napište argumenty pro dané pořadí.

1. Staré pověsti české (Alois Jirásek)
2. Oliver Twist (Charles Dickens)
3. Kytice (Karel Jaromír Erben)
4. Hamlet (William Shakespeare)
5. Pýcha a předsudek (Jane Austen)
6. Zločin a trest (Fjodor Michajlovič Dostojevskij)
7. Máj (Karel Hynek Mácha)
8. Dekameron (Giovanni Boccaccio)
9. Lakomec (Molière)
10. Paní Bovaryová (Gustave Flaubert)

Pořadí	Kniha	Argumenty (proč?)
1.	Oliver Twist	téma chudoby a dětí ve viktoriánské Anglii
2.	Hamlet	láska v rodině, touha po moci, smrt
3.	Dekameron	úpadek a erotický podtext
4.	Staré pověsti české	sice chybná a osobitá interpretace českých dějin, ale staví na nich svá díla romantici 19. století
5.	Kytice	ponurost, vhled do lidské duše

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Uvedené pořadí ukažte spolužákovi a společně (ve dvojici) vytvořte nové pořadí, své názory obhajujte, diskutujte, vysvětľujte.

Diskuze se spolužákem je vždy určitý proces, do kterého každá strana vstupuje s vlastními daty, výsledkem by měl být kompromis (nikoliv ústupky za každou cenu). Studenti zde cvičí své argumentační dovednosti.

Pořadí	Kniha	Argumenty (proč?)
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

3. úkol: Výsledné pořadí prezentujte před třídou a vysvětľete vaši volbu.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

PRACOVNÍ LIST Č. 10 – Sněhová koule

1. úkol: Z níže uvedeného seznamu si vyberte 5 knih a napište jejich pořadí od toho, které Vás nejvíce zaujalo (1) k tomu, které Vás zaujalo nejméně (5) a napište argumenty pro dané pořadí.

1. Staré pověsti české (Alois Jirásek)
2. Oliver Twist (Charles Dickens)
3. Kytice (Karel Jaromír Erben)
4. Hamlet (William Shakespeare)
5. Pýcha a předsudek (Jane Austen)
6. Zločin a trest (Fjodor Michajlovič Dostojevskij)
7. Máj (Karel Hynek Mácha)
8. Dekameron (Giovanni Boccaccio)
9. Lakomec (Molière)
10. Paní Bovaryová (Gustave Flaubert)

Pořadí	Kniha	Argumenty (proč?)
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

2. úkol: Uvedené pořadí ukažte spolužákovi a společně (ve dvojici) vytvořte nové pořadí, své názory obhajujte, diskutujte, vysvětľujte.

Pořadí	Kniha	Argumenty (proč?)
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

3. úkol: Výsledné pořadí prezentujte před třídou a vysvětľete vaši volbu.

Na škále vyber hodnotu obtížnosti úlohy:

Úprava aktivity provedená na základě poznatků získaných prostřednictvím akčního výzkumu/na základě zpětných vazeb od žáků v kombinaci s vyhodnocením žákovských odpovědí prostřednictvím předem stanovených kritérií.

Tento pracovní list byl upraven z důvodu zpětné vazby získané akčním výzkumem. Z něho vyplynulo, že pracovní list je silně zaměřený na argumentaci, která žákům po chvíli začala dělat značné problémy. Zpětná vazba od studentů byla spíše negativní. PL jsem se proto rozhodla zkrátit o jeden úkol, kde měli vytvořit čtveřice a znovu sestavit pořadí knih a znovu mezi sebou diskutovat. Argumenty však pomalu docházely a tuto část PL jsem považovala za neúspěšnou.

PL zpracovalo 16 studentů, z toho 2 studenti s SPU.

PL doporučuji svojí náročností v argumentaci a znalostí knih jen pro vyšší stupeň vzdělávání. Každopádně, tento pracovní list lze docela dobře pojmut jako jakousi diagnostiku toho, zdali žáci knihy skutečně četli (přeci jenom, jedná se po povinnou četbu).

Úkol č. 1 – Výběr knih je zcela variabilní, seznam lze upravit dle maturitního seznamu dané školy. Aktivita vychází z předpokladu, že studenti – maturanti knihy znají, s příběhem jsou seznámeni a jsou schopni tak argumentovat, co je zaujalo / nezaujalo. Z 16 žáků si 100 % zvolilo 5 knih (a svoji volbu zapsali do tabulky). Nicméně, jen 7 žáků u všech zdůvodnilo svoji volbu. Naopak, 3 žáci nezdůvodnili ani 1 svoji volbu. Při následné diskuzi se 2/3 třídy vyjádřilo ve smyslu, že by uvítaly možnost vlastního výběru (při volbě byly limitovány mým výběrem) – tento argument беру jako pádný, a dávám vyučujícím ke zvážení. Není až tak důležitý můj výběr, jako výběr studenta samotného. Resp. na celém úkolu není důležité až tak pořadí, ale následná argumentace (proč je ta či ona kniha pro toho či onoho studenta podstatnější...). Aktivita se studentům zdála relativně obtížná (v tom smyslu, že byli ve své volbě svázáni mojí nabídkou knih). Proto získala, na „smajlíkové škále“, relativně podprůměrné hodnocení – 3,4 bodu. Na základě reflexe (převážně ze strany žáků s SPU) navrhuji, aby byl snížen kvantitativní výstup na 3 knihy a 3 argumenty. Doporučuji však ponechat tento úkol v pracovním listu (možné úpravy viz výše).

Úkol č. 2 – Studenti stále pracují s výběrem knih z úkolu č. 1, tentokrát vytvářejí nové pořadí ve dvojicích a společně argumentují. Tato část dělala studentům značné problémy. V rámci následné diskuze se ukázalo, že nechtějí (a neumějí) argumentovat. Když musí, řeknou svůj názor. Ale je pro ně vcelku velmi pracné ho opřít o nějaký pádný argument. A tento úkol byl de facto položený na argumentaci (nota bene při práci se spolužákem ve dvojici). Ukázalo se, že argumentace není jejich silná stránka. Přesto, že na „smajlíkové škále“ získal úkol silně negativní hodnocení – 2,3 bodu, nechci ho zcela vyškrtnout z pracovního listu. To, že žáci neumějí a nechtějí argumentovat, ještě neznamená, že je tento směr špatný. Myslím si, že naopak. Jen na to mí studenti nejsou ještě zvyklí. O to více důležitá informace pro mě –

pracovat více se studenty na tématu argumentace. Pro žáky s SPU opět navrhuji snížení kvantitativních výstupů na 3 knihy/3 argumenty. Pro výše uvedené doporučuji tento úkol ponechat v pracovním listu.

Úkol č. 3 – Studenti prezentují výsledné pořadí celé třídy. Opět se zde projevila neochota podělit se o svoji volbu (a zdůvodňovat ji). Této aktivity se zúčastnili jen 2 žáci. A vyžádala si, „na smajlíkové škále“ negativní hodnocení – 2,1 bodu. I přesto doporučuji ponechat tento úkol v pracovním listu – argumentace, dle mého soudu, je důležitější prvek než memorování faktografických informací.

I přes spíše negativní reakce studentů na PL doporučuji aktivity ponechat, domnívám se, že student 4. ročníku gymnázia by měl být schopen argumentovat na všech úrovních a pokud ne, měl by mít prostor k tomu se to naučit.

12. ZÁVĚR

Během tvoření pracovních listů do portfolio jsem si uvědomila, že ač jsem pojem metakognice neznala a objevila jej až během účasti na tomto projektu, který osobně považuji za velmi přínosný, používala jsem metakognici již dříve, aniž bych si to uvědomila. Zde mám částečné výhrady k akademickému názvosloví a reálné výchovně-vzdělávací praxi, tj. složitost pojmenování konstruktů, s kterými učitelé stejně ve třídě operují, ač je neumí pregnantně označit. Projekt mi však pomohl lépe se v metodách zorientovat a naučil mě je více v hodinách využívat. Zvláště jsem si oblíbila metodu rybí kosti a pětílístek, který lze aplikovat i do jiných předmětů i jako krátká aktivizující metoda.

Jak jsem již zmiňovala na začátku, jako pro vyučující českého jazyka a literatury na gymnáziu, je pro mě prioritní, abychom se neučili jen telefonní seznamy autorů a děl, ale hlavně aby žáci porozuměli čtenému, tudíž se v hodinách primárně zaměřuji na čtenářskou gramotnost. Pokouším se také využívat různé pomůcky v hodinách – např. čtenářské kostky nebo kartičky Dixit. Vytvořené portfolio jsem zaměřila na literární texty, které budu i v budoucnu nadále využívat při práci s maturanty nejen ve 4. ročníku.

Do své další učitelské praxe doufám v to, že myšlenky metakognice se mi podaří rozšířit i mezi mé kolegy na škole.

Portfolio vzniklo za podpory projektu OP VVV „Rozvoj esenciálních myšlenkových dovedností v demokratické společnosti“ (CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016436).

Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2023.